

A FELSŐ-BORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1909. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 7—8. NAPJAIN
LÁDBESSENYŐN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

SZUHAY BENEDEK

egyházmegyei papi főjegyző.

MISKOLCZ, 1909.
NYOMATOTT BOROS BENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A FELSŐ-BORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

≡≡≡ 1909. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 7—8. NAPJAIN ≡≡≡
LÁDBESSENYŐN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

SZUHAY BENEDEK

egyházmegyei papi főjegyző.

MISKOLCZ, 1909.

NYOMATOTT BOROS BENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1909. SZEPTEMBER
HÓ 7—8. NAPJAIN LÁDBESSENYŐN TARTOTT ŐSZI KÖZ-
GYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelen voltak:

Vadászy Pál
esperes

Ragályi Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt:

Svingor József,
Botos József,
Dávid József,
Szuhay Benedek,
Elek József,
Barna Gyula

Szekrényessy Árpád,
Gróf Vay Tihamér,
Zsóry Gusztáv,
Bárczay László,
Zsóry György

papi

világi

tanácsbírák.

Szuhay Benedek egyházmegyei papi főjegyző,
Molnár László egyházmegyei világi főjegyző,
Szentmártoni Dániel papi aljegyző,
Dr. Orbán József világi aljegyző,
Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész.

Almásy Lajos, Bárdos István, Batta József, Beregszászy
Ferencz, Csapó János, Csiky József, Csiky Zoltán, Dákó Lajos,
Farkas József, Horvát János, Kazay Géza, Nagy Barna, Nagy
Ferencz, Nagy Sándor, Tussay János, Tósvay Dénes lelkészek;
Varga Imre h. lelkész; Bálint János, Farkas Dezső, Ferenczy
Dániel, Fóris Béla, Molnár Sámuel, Somogyi János s. lelkészek.

A tanító testület részéről, mint képviselő: *Szügyi László*.
Ezeken kívül az egyházak küldöttei, tanítók és nagyszámu hallgatóság.

1. Esperesünk a közgyűlés működésére Isten megáldó és segedelmet kérő áhítatos imádsága után egyházmegyei gondnokunk szívélyesen üdvözlővén a nagy számban összesereglett közgyűlési tagokat és vendégeinket,

a közgyűlést megnyitotta.

2. Esperesünk felolvasta félévi jelentését, mely szóról-szóra így hangzik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Valahányszor összegyűlekezünk egyházi és iskolai ügyeink oltára körül, mindannyiszor eszembe jutnak a múlt emlékei, mindannyiszor megújul lelkemben az a sokszor vissza-visszatérő gondolat, hogy mi egy szent család képét hordozzuk magunkon, melynek tagjait a szeretet érzelemszálaiból font kötelékekkel fűzte össze a sors keze, kiknek mint egymásra utalt testvéreknek egymás örömeiben, bánatában osztozni szent köteleességünk. Ezen testvéries összeköttelést, ezt az édes viszonyt a múltak emlékei szentelték meg, így vettük át azt őseinktől, kik mint egy „hit cselédei“ egy közös cél hatása alatt állva küzdöttek a protestantizmus szent érdekeiért, hogy legyen mit átadni szent hagyomány gyanánt a jövőnek. Ezeknek a nagy alakoknak emlékei ujúlnak meg az én lelkem előtt minden összejövetelünk alkalmával, s így most is, midőn e kis egyház falai közé hozott össze bennünket az egyházépítés kötelező nagy gondolata. De a visszaemlékezés képének ezen vonásait még élénkebbé teszi, jobban kiszinezi az a nimbusz, mely ragyogó fényének nagy reformátorunk Kálvin János emlékét körülveszi, mintha minden fénysugár keblünkbe akarna behatolni, hogy újra éleszsze abban a lankadó hit hamvadó tűzét.

Igen! Ez év reánk kálvinistákra nézve, Kálvin esztendeje, azzá avatta az a tisztelet, melyet az ő négyszázados emléke előtt a világ minden részéről összegyűlt hívek leborúltak ama

genfi nagy ünnepélyen, melynek megható varázsereje még közelebb hozta, jobban megismertette egymással a szétszórt lelkeket. És ha semmi más haszna, nyeresége nem volna is a nagy keretben lefolyt lélekemelő ünnepélynek, elég volna az is magában, hogy a számbeli erő tudatára jutottak, melyből mindnyájan erőt merithetünk a jövőre, önbizalmat a nagy feladatok megoldására, s a leselkedő klerikalizmus túlkapásai, támadásaival szemben, a melyekkel hogy sikeresen szembeszállhassunk, igazán a Kálvin lelkesítő erejére, az ő harcban megedződött szellemére van szükségünk. Kövessük tehát a lelkesítő példát, a mely előttünk áll, a melynek hatása a genfi ünnepélyen jelenlevőket is áthatotta, és mintha a pünkössti lélek szállt volna reájuk, összeolvadtak (a Kálvin szabad szellem apostolai) nyelv- és nemzetiségi különbség nélkül, és szétvitték magokkal a jövő zálogául vallott Kálvini szabad szellem irányzatát, hogy annak honfitársaik keblében melegágyat készítsenek a jövő számára. Adja az ég, hogy fáradozásait siker koronázza!

De mintha e számban és lelkesedésben impozánsul megnyilatkozott erő ellenactióra hívta volna fel a klerikalizmus terjeszkedési vágyait: a múlt hónapban mintegy harczi riadóra szólítá fel a megsértettnek szinlelt catholicismust, daczára azon hatalmi befolyásnak, melynek főleg most nálunk más államok felett birtokában van. E hatalmi erőttől duzzadó fellépésnek két hatalmas fegyvere van: a katolikus sajtó és a népszövetség. E két alapon nyugszik — hitők szerint — jelenök és jövőjök, habár a vezérek ajkáról elhangzott nézetbeli dissonantia megtört egységre enged is következtetni, és e szempontból felénk közelednének, velök egy czélt szolgál a Németországban majdnem egyidejűleg gyűlésezett klerikalizmus, hol épen úgy mint itt, egy önző politikai párt, a néppárt foglalja le a maga propaganda czéljaira a catholicismust, hogy a felekezeti béke megrontására irányuló politikai catholicismust megalkossa. A kivitelre nézve jól megalkotott szerveik vannak s a ker. socializmus, kongregációk, legényegyesületek, és számtalan szent egyletek, virágfűzerek, — mi pedig egy-két nemes czélt szolgáló intézményt, vagy egyletet, szövetséget sem tudunk vagy — csak alig — fentartani. E tekintetben tanulhatnánk ellenfeleinktől, — bár a kezökön levő óriási vagyonból ily célokra is sok jut — szemben a prot. hagyományos szegénységgel.

E kitérés rövid indokolásául helyzetünk ismertetési szán-

dékát hozhatom fel, hogy ne csak eszméljünk, gondolkozzunk, hanem mi is tegyünk valamit, mert a prot. közszellem annyira lethargikus álomba merült, tevékenysége annyira megszibbadt, hogy csak különös ok, rendkívüli erő hozhatja activ szerepet vivő munkásságra.

Egyházmegyei közéletünkben nagyobb szabású változás nem történt. Lassú folyását nem zavarta meg még azon autonómia ellenes intézkedés sem, mely szerint Ferenczy Árpád egyházkerületi közgyűlésünk tagjai ellen — a főt. püspök úr kivételével — panaszt emelt az egyetemes konventi elnökségnél, és az nyilatkozat adásra szólítá fel annak tagjait, a helyett, hogy az ügyet visszautasította volna, mint közigazgatási ügykörbe tartozót. De hiszszük, hogy ezen ügy békés uton fog elintéztetni, megtámadott főiskolánk és egyházkerületünk, valamint egyházi köztörvényhozási s egyháztársadalmi életünk meghurczolt reputációja, nyugalma érdekéből is.

Mielőtt jelentésemet bevégezném, a kegyelet adóját kell le-rónunk azon derék férfiú emléke iránt, ki f. évi julius hó 23-án a rajta végzett műtét után néhány órával Budapesten meghalt. E férfiú Kóta Károly, ki mig élt, a tanügy iránti lelkesedés melegével egész szorgalommal forgolódott a hangácsi egyház tanítói állomásán, úgy, hogy az a négy évtized, melynek magaslatáról tekintett le becsületben megfutott múltjára, mindnyájunk tanúsága szerint egy kitünően vezetett uj nemzedék hálás emlékével lesz összeforrvá. Illő tehát, sőt szent kötelességünk, hogy hálás megemlékezésünk fényével mi is világítsuk meg az ő távol levő sírhalmát és a hangácsi egyház hiveivel összeforrvá mondjunk áldást a puritán becsületességben megőszült hű munkás emlékére, s odaállítva a tanítói ifju nemzedék elé példányképtül, azon hű óhajtással vegyünk tőle búcsut, hogy a hű sáfárt haló porában is áldja meg az Isten, sírja felett viraszszon a béke anygala. Kedveseit pedig, kik a gyászos sírhalomra a távolság miatt mindenkor rá sem borúlhatnak: nyugtassa és vigasztalja meg a titkos, de bölcs czélok szerint munkálkodó isteni gondviselés!

Ezekben van szerencsém jelentésemet megtenni, magamat a n. t. egyházmegyei közgyűlés kegyes jóindulatába ajánlván.

Közgyűlésünk e jelentés alapján meggyőződést szerezvén arról, hogy egyházmegyénk-

nek úgy szellemi, mint anyagi élete folytonos előhaladásban van: esperesének gondos jelentéseért hálás köszönetet szavaz.

3. Miklós Ödön világi tanácsbíró akadályozva lévén a megjelenésben:

igazolása tudomásul vétetett.

4. Szentmártony Dániel egyházmegyei aljegyző napirend előtt szót kérvén, egy jól átgondolt s egyházi dolgaink iránt komoly érdeklődésre valló terjedelmes beszéd keretében rámutat azokra a szomorú eseményekre, melyek utóbbi időben a sárospataki főiskolában egyházkerületünk beléletében végbemennek; mint megdöbbenő tényt tünteti fel, hogy a múlt őszi egyházkerületi közgyűlés ellen a Ferenczy Árpád volt jogakadémiai tanár ügyéből kifolyólag fegyelmi vizsgálat rendeltetett el s konstatálva azt, hogy e tényben egyfelől egyházkerületünk bölcsességének, törvénytudásának, igazságos érzületének kétségbevonását, másfelől egyházalkotmányunk s autonomiánk határozott megsértését látjuk: indítványozza, hogy az abauji egyházmegyének e tárgyban meghozott s hozzánk áttett indítványa teljes egészében fogadtassék el.

Közgyűlésünk az abauji indítvány, illetve határozathoz egyértelemmel hozzájárul, azt készséggel magáévá teszi s e nemű elhatározását a főtiszt. egyházkerületre tisztelettel felterjeszteni határozza.

5. Szakaszbeli tanácsbírák jelentik, hogy Tussay János Bánfalára, Horváth János Balajtra, Almássy Lajos Meszesre, mint törvényesen beerősített lelkészeket kerületi rendtartásunk értelmében ünnepélyesen beiktatták hivatalukba.

Tudomásul szolgál.

6. Molnár Sámuel, Farkas Dezső, Somogyi János segédlelkészek bizonyítványaik alapján kérik magukat egyházmegyénkbe bekebeleztetni.

Bizonyítványaik rendben találtatván, ez ifju Timotheusok jó reménységgel bekebeleztetnek. És pedig Molnár Sámuel Bánhorvátra, Farkas Dezső Szendrőbe, Somogyi János Borsodszakácsiba, ez utóbbi köteles a dunántuli püspök kibocsátványát az esperesi hivatalnak 30 nap alatt bemutatni.

7. Helmeczy Lajos Mályinkára, Bálint János Varbóra, Harsányi János Sajóbáonyra, Palcsó Sándor Felsőnyáradra, mint okleveles rendes tanítók megválasztatván:

Közgyűlésünk által beerősítettek. Helmeczy Lajos és Palcsó Sándor az esküt ünnepélyesen letévén, nekik erről a bizonyítvány kiadása elhatározott.

8. Olvastatott az 1909. augusztus hó 10-én Edelényben tartott lelkesértekezleti közgyűlés jegyzőkönyve, melynek fontosabb s közgyűlésünk által is megerősítendő tárgyai következők:

a) Az értekezleti közgyűlésen való elmaradásukat nem igazolták: Nagy Barnabás, Bodolay Miklós, Nagy Lajos.

A szokásos 4—4 korona birságban elmarasztaltatnak, mely körülményre értekezleti pénztárnok figyelme felhivatik.

b) A 2. pont jelezvén, hogy elnöki megbizásból Demeter Bertalan tartott emlékbeszédet Kálvin János négyszázados születése alkalmából, mely komoly tanulmány megérdemli, hogy jegyzőkönyvünk lapjain is függelék gyanánt kinyomattassék.

Közgyűlésünk, míg egyrésről Demeter Bertalan alelnöknek szép tanulmányáért köszönetet szavaz: addig ez emlékbeszédet, mint igen értékes munkát függelék gyanánt tanuságul szives készséggel kinyomatja.

c) 6-ik pontjában Batta József indítványára kimondja

értekezlet, hogy miután az új egyházi adó alapon való berendezkedés, vagyis az adócsökkentési segélyezés még maig sem nyugszik meg nem támadható erős alapon, mit szentesített állami törvény is biztosítana prot. egyházainknak; miután az államháztartásnak egy nagyobb rázkódtatása esetén e miniszteri rendelettel utalványozott segély bármikor beszüntethető: tisztelettel indítványozza értekezlet, hogy egyházmegyénk útján kérjük föl a főt. egyházkerületi közgyűlést arra, hogy a lelkészi és tanítói díjlevél szerinti fizetések jövőendő biztosítása céljából készítsen egy nyilatkozatféle nyomtatványt, melyet a segélyért folyamodó egyházak előljárói, sőt az egész közgyűlés, esetleg a kanonika vizitáció alkalmával aláírván a díjlevelekben érintett eddigi fizetéseket, illetve a régi adóalapot a gyülekezet részéről kötelezőnek ismerik el az esetre is, ha az adócsökkentési segély tőlünk bármi okból elvonatnék. Egyben kérje tel főhatóságunk a nagymélt. konventet, hogy a prot. egyházak részére a nagyobb segély kieszközölését megnyerni s mindezen államsegélyeket törvényben biztosíttatni méltóztassék, nehogy a bizonytalan időre megnyert segély elvonása, megtagadása önkéntelenül is végveszedelembé sodorja ezer sebtől vérző prot. egyházainkat.

Közgyűlésünk e fontos indítványt elfogadván, azt a legmélyebb tisztelettel fölterjeszti a főt. egyházkerületi közgyűléshez.

d) Az egyházmegyei papi gyámházból 1909. évre adandó 2000.— korona segély felosztási kulcsa:

Sorssám	A segélyezett lelkész neve és lakhelye	Hány szolgálati év után ?	Az adott segély összege	
			kor.	fill.
1	Balogh István Edelény	20	82	80
2	Barna Gyula D.-Horváth	14	57	96
3	Bartha Gyula S.-Kaza	1	4	14
4	Bartha Mihály S.-Vámos	19	78	66
5	Batta József F.-Kelecsény	12	49	68
6	Bárdos István Lászlófalva	19	78	66
7	Bodolay Miklós Visnyó	3	12	42

Sorszám	A segélyezett lelkész neve és lakhelye	Hány szolgálati év után ?	Az adott segély összege	
			kor.	fill.
8	Botos József Parasznya	18	74	52
9	Beregszászy Ferencz Szendrő	9	37	26
10	Csapó János Felsőnyárád	8	33	12
11	Csiky József Rudobánya	8	33	12
12	Csiky Zoltán Ládbesenyő	2	8	28
13	Csontó Károly Sajóecseg	20	82	80
14	Csizmadia Jenő Bánhorvát	20	82	80
15	Dakó Lajos Borsod	14	57	96
16	Dávid József Hangács	18	74	52
17	Demeter Bertalan Boldva	7	28	98
18	Doktor Gyula Sajókazincz	19	78	66
19	Elek József Sajóbábony	18	74	52
20	Farkas József Hegymeg	19	78	66
21	Horváth János Balajt	19	78	66
22	Kazay Géza Lak	18	74	52
23	Kerekes János Barczika	14	57	96
24	Kőrösy István Alacska	19	78	66
25	Lengyel Gyula Szendrőlád	3	12	42
26	Nagy Barna Kondó	7	28	98
27	Nagy Ferencz Damak	1	4	14
28	Nagy Lajos Tardona	4	16	56
29	Osváth Zoltán Ózd	17	70	38
30	Pataky János Mályinka	4	16	56
31	Rozgonyi László Nekézseny	20	82	80
32	Simon Gyula Szilvásvárád	5	20	70
33	Svingor József Vadna	20	82	80
34	Szentmártoni Dániel Martonyi	7	28	98
35	Szuhay Benedek Sajókápolna	18	74	52
36	Tóth János Nagybarcza	19	78	66
37	Vadászy Pál Sajószentpéter	20	82	80
Összesen		483	1999	62
Felmarad			—	38
			2000	—

Elek József,
nyugdíjintézeti pénzkészítő.

E felosztási kulcs határozati erőre emeltetik.

e) A jegyzőkönyv többi pontjai tudomásul vétettek.

9. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság Sajószentpéteren 1909. augusztus 30-án tartott ülésének jegyzőkönyve, melynek elnöki tanügyi jelentése szóról-szóra jegyzőkönyvbe vétetett.

E tanügyi jelentés így hangzik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

Az isteni gondviselés jósága megengedte érnünk, hogy mi, mint szeretett egyházmegyénk tanügyi állapotát figyelemmel kísérő s szíven viselő férfiai ismét összegyűlhettünk e szent ház falai közt, hogy visszaemlékezve az elmúlt iskolai évre, az abban történt eseményekre, az azokból meritett tapasztalatok alapján tanácskozzunk anyaszentegyházunk létalapját képező iskoláinak szellemi és anyagi ügyei felett.

Amint méltóztatnak tudni, egyházmegyénk 1908. évi őszi közgyűlésének bizalma engem választott utódjává annak a halóporaiban is áldott emlékezetű férfinak, néhai Bodnár Istvánnak, ki hosszú időn át lelkiismeretes hűséggel, páratlan buzgalommal vezette egyházmegyénk tanügyi dolgait. Engem ért az a kitüntetés, hogy e tekintélyes és nagyon fontos bizottságnak egyházi részről elnöke lettem. Hogy miként fogok megfelelni e fontos állással járó kötelességeknek, előre nem tudhatom, de teljes igyekezettel azon leszek, hogy a kitüntető bizalmat megérdemeljem s a felsőborsodi egyházmegye tanügyi dolgait, a mélyen tisztelt tanügyi bizottság tagjai — mint munkatársaim segélyével — egész odaadással s lelkiismeretes hűséggel végezzem.

Amidőn tehát az elnöki állást ez alkalommal van szerencsém elfoglalni, magamat mélyen tisztelt világi elnöktársam s a t. bizottság minden tagjának becses jó indulatába ajánlom.

Mielőtt elnöki jelentésemet felolvasnám, szívélyesen üdvözölöm a nt. tanügyi bizottság jelenlevő tagjait s a mi kedves vendégeinket, kik irántunk való szeretetüknek s a tanügy iránti

érdeklődésüknek fényes jelét adják, amidőn közöttünk megjelentek s tanácskozásunkban élénk részt venni óhajtanak.

A bizottsági ülést megnyitottnak nyilvánítom s a jegyzőkönyv vezetésére Nagy Jenő tanügyi biz. jegyző urat felkérem.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

A felsőborsodi református egyházmegye népiskoláinak 1908/909. évi állapotáról jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Egyházmegyénk 49 anya, 2 társ és 5 leányegyházának lélekszáma a hivatalos névtár adatai szerint 27258, hozzászámítva a fiókegyházak lélekszámát is. Fel van osztva 8 látogatási körre, mindenik körben a megbízott iskolalátogatók az egyházkerületi szabályrendeletben előírt idő alatt elvégezték kötelességeiket.

I. A szentpéteri körben meglátogatták az egyes iskolákat: Kun József és Kiss Sándor.

II. A nyárádi körben: Batta József, Csurgay Árpád, Kőrössi Antal.

III. Az atacsikai körben: Nagy Barnabás, Fekete Lajos, Gööz Ferencz.

IV. A szilvási körben: Pataki János, Sturmán Lénárt, Mató János.

V. A velezdi körben: Bartha Gyula, Kökényesdi Pál.

VI. A vámosi körben: Demeter Bertalan, Molnár László, Nagy Jenő.

VII. A szendrőládi körben: Nagy Ferencz, Szigethi Ferencz.

VIII. A szalonnai körben: Beregszászi Ferencz, Benőcs Zsigmond, Fejérváry Miklós. Látogatásaik eredményét jegyzőkönyvbe foglalva, az E) mintájú táblás kimutatás kíséretében hozzám pontosan betérjesztették.

Mielőtt a feldolgozott adatokat elősorolnám, felhivom a nt. tanügyi bizottság figyelmét arra a körülményre, hogy a beírt statisztikai adatok nagymérvben eltérnek az egyházkerületi hivatalos névtár adataitól, holott a „Szabályrendelet“ 67. §. 18. pontja értelmében azoknak lehetőleg egyezni kellene. Hogy a hiba a névtár adatainál van-e, vagy a körlátogatók beírásában, azt jelen alkalommal nem sikerült megállapítanom.

Egyházmegyénkben mindennapi iskolaköteles volt a mult

1908/909. évben: 1901 fi, 1821 nő, összesen 3722. (A mult évi-nél több 89-el. A lélekszám 13·6%-a.)

A mindennapi iskolakötelesek közül iskolába járt:

a) Saját iskolánkba: 1720 fi, 1690 nő, összesen 3410.

b) Más vallásu iskolába: 1 nő (Szendrőn.)

c) Községi, állami, társulati iskolába: 136 fi, 104 nő, összesen 240.

d) Középiszkolába járt: 4 fi, 1 nő, összesen 5, tehát iskolába járt mindennapi iskolaköteles: 1860 fi, 1796 nő, összesen 3656. (98%).

Nem járt iskolába összesen 66, ebből 16 Szakácsira esett, mivel ott nem volt sem lelkész, sem tanító, 33 pedig Disznóhorvátra, mert a tanítványok nem férnek be a tanterembe. A többi helyeken az iskolába járás a beirt adatok szerint a legnagyobb pontossággal történt.

Ismétlő iskolaköteles volt: 748 fi, 808 nő, összesen 1556

Ebből:

a) Iskolába járt helyben 703 fi, 780 nő, összesen 1488.

b) Polgári iskolába járt 3 fi, 2 nő, összesen 5.

c) Gimnáziumba járt 6 fi, — nő, összesen 6.

Tehát ismétlő iskolába járt 817 fi, 782 nő, összesen 1499. (96%. A mult évihez képest 3% javulás mutatkozik.)

Nem járt ismétlő iskolába sehol sem: 31 fi, 26 nő.

Más vallásuak közül a mi iskolánkba járt:

Róm. és gör. kath. 86 fi, 61 nő.

Ág. ev. 18 fi, 6 nő.

Izraelita 15 fi, 20 nő.

Összesen 206.

Az 56 egyház 61 iskolájában tanított 58 fi, 2 nő, kik közül rendes tanító 53, ideiglenes 4, lelkésztanító 2, vallástanító lelkész 1. Okleveles 53, oklevél nélküli 7. 1 iskolában Szakácsiban az iskolai év II-ik felében senki sem tanított.

Az iskolák közül 1 állami Dédesben, 1 községi Bánfalván, 1 társulati Ózdon.

A tanítók rendes fizetése volt az egyháztól 43056 kor., az államtól 17197 kor., a mult évinél 3000 koronával több, ami a tanítói fizetés 1000 koronára való kiegészítésének eredménye.

Korpótlék czimen kaptak a tanítók az államtól 16750 koronát; mult évinél többet 2650 koronával.

A tanítói lakások közül rossz 16, nevezetesen Varbón, Kondon, Sajólászlófalván, Berentén, Dövényben, F.-Nyáradon, Szuhogyon, Finkén, R.-Szenden, Dédesben, Tardonán, Bánhorváton, Nagybarczán, Nekézsenyben, Szalonnán, Nyomáron, Szendrőladon javítás alatt van.

Az iskola F.-Kelecsényben, Lábessenyőn, Martonyiban, Berentén, Szentjakabon 5 osztályu, R.-Szenden 4 oszt., a többi egyházakban mind 6 osztályba vannak a növendékek beosztva. Külön fi- és külön leányiskola nincs sehol, hanem valamennyi mind vegyes iskola.

A tanterem nem törvényszerű Varbón, Kondon, S.-Lászlófalván, Rudobányán, Szendrőben, Nyomáron, R.-Szenden, Nekézsenyben, Dédesben, Tardonán, Bánhorváton, Nagybarczán, Berentén, Sajókazán, Dövényben, F.-Nyáradon: 16 iskolában.

Az iskola felszerelése 26 tanteremben kellőnek, 34-ben pedig hiányosnak van jelezve, ámbar: azt hiszem, hogy ismert kálvinista szegénységünk miatt kellően felszerelt iskolánk talán egy sincs. Mindenesetre kívánatos, hogy iskolafenntartó egyházaink köteleztessenek a szükséges taneszközök beszerzésére, mert taneszközök nélkül kitűnő eredményt elérni lehetetlen. Külömben is az egyházi adócsökkentési segílyt kérő egyházaknak a főtiszt. konvent taneszközök beszerzésére évenként 25 koronát ad.

Iskoláink szellemi állásának eredménye a következő:
Kitűnők: a parasznyi, radostyáni, sajókápolnai, sajószentpéteri mindhárom, sajóbábonyi, sajóecsegi, sajókazinczi mindkettő, sajóivánkai, sajóvadnai, sajóvelezdi, nagybarczai, bánhorváti, nagyvisnyói mindkettő, szilvásvárad mindkettő, szalonnai, martonyii, abodi, borsodi, disznóshorváti, szuhogyi, rudabányai, felsőkelecsényi, lábessenyői, dédesi, laki, zilizi iskolák, összesen 31.

Dicséretesek: A f-nyárad, ózdi, szendrői, szendrőládi, balajti, damaki, finkei, nyomári, bántapolcsányi, tardonai, mályinkai, berentei, barczikai, sajókazai, meszesi, rakaczaszendi, hegyegi iskolák, összesen 17.

Jók: A sajólászlófalvi, kondói, varbói, boldvai, alacsikai, bánfalvai iskolák, összesen 6.

Elégségesek: az edelényi és dövényi iskolák.

Megvizsgálatlanul maradt a hangácsi a tanító betegsége miatt, a sajóvámosi járványos betegség miatt, a nekézsenyi, mert a tanító képesítő vizsgán volt, végül a szakácsii tanító hiány miatt.

A kitünő iskolák száma mult évihez képest 3-mal szaporodott, a mult évi kitünő iskolák mind megmaradtak eddigi állásukban, hozzájuk emelkedett dicséretesből a bábonyi, zilizi, szentpéteri 3-ik, ládbessenyői iskola.

Dicséretesből elégséges lett az edelényi, jóból elégséges lett a dövényi iskola, ezen a két helyen tehát visszaesés mutatkozik.

Elégségesből jó lett a kondói és bánfalvai iskola, itt ismét emelkedés történt.

Röviden felsorolom még azokat az adatokat, melyek az egyes iskolák megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvekből kitűnnek:

1. A tanítók mindenütt az egyházkerületi tanterv szerint tanítanak, egyik tanító nagyobb, másik kisebb mérvben viszi keresztül a tantervben előírtakat.

2. A vallás- és énektanításra mindenütt kiváló gond van fordítva.

3. A növendékek életkoruknak megfelelően vannak beosztva az egyes osztályokba a szendrői iskolát kivéve, hol a felsőbb osztályok népessége elenyészőleg csekély, míg az alsóbb osztályok túlszűfoltak.

4. Arra a kérdésre, hogy az iskola helyiségei, környéke, udvara megfelelnek-e a „Szabályrendelet“ 6—11. §§-ainak? A damaki, bántapolcsányi, sajóecsegi, finkei, balajti iskolákra nézve a felelet ez: **részben**, de hogy miért csak részben felelnek meg s mi a hiány? arról semmi sincs bejegyezve.

Nem bejegyzés van feltüntetve minden indokolás nélkül a varbói, radostyáni, dövényi, r.-szendi, sajlászlófalvi, szuhogyi, rudobányai, f.-kelecsényi, f.-nyárádi, tardonai egyházakra nézve, indokolással **nemmel** felelnek a bánhorváti, nagybarczai, sajkázai egyházakra nézve, hol az iskola helyisége, annak környéke, udvara szűk.

5. A tanterem és udvar tisztán tartásáról s a tanterem fűtéséről és a növendékek részére szükséges ivóvíz hordásáról csak a **sajószentpéteri, bánhorváti, nagybarczai és vadnai** iskoláknál gondoskodik a fentartó egyház, míg a többi iskolákban kivétel nélkül a gyermekek végzik. Ez az állapot az egyházak szegénysege miatt eddig indokolt volt, jövőben azonban az iskolát fentartó egyházak utasítandók, hogy ezen teendőket iskolaszolgálóval végeztessék, annyival is inkább, mert e célra az adócsökkentési alaphól a folyamodó egyházak részére évenként 50 korona segély van előírva.

6. Az iskola fentartására és felszerelésére a következő egyházak fordítottak némi összeget: Vadna 100 kor., Szilvásvár 30 kor., Sajóivánka 40 kor., Sajókaza 60 kor. 46 fillér, Parasznya 41 kor. 66 fillér, Radostyán 43 kor., Sajóecseg 35 kor., Felsőnyárad 20 kor., D.-Horváth 24 kor., összesen 9 egyház 394 kor. 12 fillért.

7. Az iskolai év szeptember hónapban mindenütt megkezdett, korábban záratott be Nekézsenyben a tanító vizsgán való léte, Hangácson a tanító betegsége, Vámoson járvány, Szendrőladon építkezés miatt, a többi helyeken a törvényes időben zárult az iskolai év.

8. Órarend, leltár mindenütt van.

9. Az A), B), C) iskolai naplók mindenütt megvannak, azonban haladási napló, értesítő könyvecske csaknem általánosságban hiányzanak.

10. Tetemesebb mulasztások voltak: **Lakon, Kondon, Bánfalván** a polgári hatóság erélytelensége, **Szilvásváradon, Nagyvisnyón, Ózdon, Bábonyon, Sajókápolnán, Barczikán** vörheny-járvány miatt.

11. A mulasztások meggátlására a legtöbb helyen a kellő intézkedések megtétek, a mulasztó gyermekek szülői megintettek, sőt meg is birságoltattak. Csupán Lakról, Kondóról és Bánfalváról van megjegyezve, hogy a polgári hatóság nem tett eleget kötelességének.

12. A lelkészek az iskolát mindenütt meglátogatják s a kellő ellenőrzést és felügyeletet az iskolaszék tagjaival együtt pontosan gyakorolják.

13. Épületjavítás kevés helyen történt. Felsőkelecsényben a tanító melléképületei javítottak, Felsőnyáradon 20 kor. értékű javítás történt, D.-Horváton új illemhely épített, Szendrőladon a tanító lakása renováltatott s új iskola épült, Sajókázán az iskola elé új tornácot huztak.

14. A növendékek el vannak látva a szükséges tankönyvekkel, mindenütt a sárospataki irodalmi kör kiadványait használják.

15. A szegény tanulók taníttatásáról, tankönyvek és tanzerekkel való ellátásáról gondoskodva van mindenütt.

16. Tanítói szakkönyvtár csak Sajókazinczon, Nagyvisnyón és Szilvásváradon van, a többi helyen nincs. A „Néptanítók Lapja“-ról mindenünnen az a felelet, hogy meg van őrizve. Kívánatos lenne, hogy e tekintetben ujittassék meg a nt. egyház-

megye az a határozata, hogy a „**Néptanítók Lapja**“ bekötendő és a tanítói szakkönyvtárban megőrzendő s erről a körlátogatóság személyesen győződjék meg.

17. Ifjúsági könyvtár van Sajóvamoson, Bánhorváton, Disznóshorváton, Sajóecsegen, Szilvássváradon, Sajószentpéteren, Parasznyán, Sajókazinczon, Abodon, Nagyvisnyón, Sajókápolnán. Óhajtandó, hogy a nemes cél érdekében az ifjúsági könyvtár mindenik iskolában felállíttassék s a könyvtár által a prot. irodalmi társaság által kiadott „Koszorufüzetek“ s egyéb valláserkölcsei irányu beszélyek az iskolafenntartó egyházak által megvétesenek.

18. Faiskola kevés helyen van, ahol van is, többnyire bérbé van adva. Ennek oka az, hogy most már járási faiskolák vannak s a polgári hatóság nem kényszeríti az egyházakat a tulajdonukat képező faiskolák szakszerű kezelésére. Pedig az iskolából kikerülő növendékek nagy hasznát vennék az életben, ha erre a fontos és hasznos dologra szakszerűen taníttatnának. Fanemesítést tanultak a növendékek: **Abodon, Sajószentpéteren, Sajó-Kazán, Sajókazinczon, Szendrőn, Edelényben, Finkén.** A 7 iskolánál megtanult oltani: 49 növendék.

19. Más vallásu iskolába az egész egyházmegyében csak 1 növendék jár Szendrőn, de hogy részesült-e az vallásos oktatásban, arra nézve nincs semmi felelet bejegyezve.

20. A gyermekek úgy köz, mint vasárnapokon rendesen felvezettetnek a templomba.

21. Az ismétlő iskola mindenütt gyakoroltatik, a vallás- és énektanításra mindenütt főszuly van fektelve.

22. Iskolai czélra hagyott alap van a következő helyeken: **Mályinkán** 1 hold föld, **S.-Szentpéteren** „Kasza-alapítvány“ 12000 kor., **Varbón** „Apostol“-alap 250 kor., **Szendrőn** közös iskolai földbérlet 77 kor. évenként, **Nyomáron** 400 kor., **Finkén** „Miklós“-alap 400 kor.

23. Iskolai czélokra adakoztak: **Szendrőládón** iskolaépítésre a vallás- és közokt. m. kir. miniszter Önnagyméltósága 1200 kor. Országos gyűjtésből befolyt 1079 kor., tek. Noszticzius Árpád ur 10 kor., özv. Molnár Miklósné 10 kor., **Balajton** nagys. Ragályi Béla ur iskola részére Kálvin képet és Kálvin füzeteket. **Szilvássváradon** és **Nagyvisnyón** lovag Wesseli Károly úr az iskola részére 16—16 méter tűzifát adott és újévi ajándékképen mindkét egyház iskoláiban minden tanulót írószerrel ellátott. **Sajókazinczon** a nagymélt. vallás- és közokt. miniszter úr 61 db olvasókönyvet adományozott 108 kor. értékben.

24. Évközben járvány miatt szünetelt az iskola: Ózdon, Sajóabonyon, Sajókazán, Barczikán 6—6 hétig, Sajókápolnán 3 hónapig, a többi iskolákban a rendes menetben folyt a tanítás minden megszakítás nélkül.

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság! Ha figyelemmel áttekintjük a beérkezett adatokat, jóleső örömmel mondhatjuk el, hogy egyházmegyénk tanügyi helyzete a folytonos fejlődés és virágzás fokán áll. Iskoláinknak több mint fele kitünő, a többi nagy részt dicséretes és jó, gyenge iskolánk nincs egy sem, ez mindenestre örvendetes jelenség!

Jól esik hinni, hogy az iskolalátogató bizottságok az egyes iskolák megvizsgálásánál kellő szigorúsággal jártak el s a kitünő minősítéshez szükséges feltételeket kellőleg mérlegelték.

Felkérjük jövőre is iskolalátogatóinkat, hogy e tekintetben a „Szabályrendelet“ 66. §. c) pontjában körülírt minősítési utasítást mindenkor szem előtt tartásuk.

Örvendetes jelenség gyanánt tűnik fel továbbá az, hogy tanítóink úgy a mindennapi, mint az ismétlő iskolákban a vallás- és énektanításra kiváló gondot fordítanak. Amidőn ezért tanítóinknak elismerésünket fejezzük ki, kérjük és buzdítjuk őket, hogy a vallás- és énektanítást jövőben is végezzék lelkiismeretes hűséggel, fejtsenek ki e téren apostoli buzgalmat, tudva azt, hogy kálvinista egyházunk, vallásunk csak addig állhat fenn, addig terjeszkedhet, virágozhat, amíg hűveink a templomokban énekelni tudnak, amíg keblökből a hazaszeretettel kapcsolatban a vallásos buzgóság, az egyházhoz való ragaszkodás, áldozatkészség ki nem hűl, sőt melegebben lángol.

Ezekben kívántam egyházmegyénk tanügyi helyzetét hűven feltüntetni s ha talán jelentésem alapján itt-ott némi hiányokra bukkanunk, melyek orvoslást igényelnek, azoknak oka bizonyára a falusi népiskolai oktatás nehézségében, kálvinista szegénységünkben s a népnek az anyagiakért, a mindennapi megélhetésért való óriási küzdelmében keresendő, mely hátraszorítja a legszebb, legnemesebb célokat is.

Megköszönve a t. bizottság szives türelmét, a legnagyobb tisztelettel vagyok

Sajóabonyon, 1909. aug. 25.

alázatos szolgája:

Elek József,

egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök.

Közgyűlésünk a kebelbeli iskolákról szóló tanuságos évi jelentést tudomásul véve, azért Elek József tanügyi bizottsági elnöknek köszönetet szavaz s egyben következő kötelező határozatokat hozza:

a) A haladási napló minden iskolánál bekötte és rendszeresen vezetve meglegyen.

b) Az iskolai naplók a körlátogatók által megnézendők és aláírandók a szokásos iskolalátogatáskor.

c) A laki, kondói és bánfalvi presbiteriumok utasítandók, hogy a tömeges iskolai mulasztások meggátlása céljából szigorubb intézkedéseket léptessenek életbe.

d) Egyházmegyénk azon régebbi határozata, hogy a „*Néptanítók Lapja*“ beköttve megőrzendő, iskolai körlátogatóink által szigoruan ellenőrzendő s arról külön jelentésben kell befelelni.

e) Az ifjusági könyvtárnak gyarapítására ajánlja közgyűlésünk minden egyház figyelmébe a vallásos tartalmu „*Koszoru füzeteket*“ s az eredményről körlátogatók beszámolni kötelesek.

f) Miután Disznóshorváton azért van tömeges iskolamulasztás, mert a tanulók nem férnek el a meglévő egy tanteremben, de mivel Barna Gyula d.-horváti lelkész kijelenti, hogy biztos tudomása szerint ott a második iskola is a község részéről fel fog építtetni, sőt a bánya társulat telepein két iskolát is szándékozik építeni a közel jövőben: újabb intézkedésre nincs szükség.

h) A bizottsági jegyzőkönyv 5 p.-ban foglaltakat, mely szerint Nagy Barna, Demeter Bertalan lelkész és Nagy Jenő tanító a körlátogatásról lemondtak s helyükbe az alacsikai körbe E. Tóth József sajióivánkai lelkész, a bódvadedelényi körbe Jósvay Dénes zilizi lelkész és ugyane körbe Jeney Gyula nagybarczai tanító ajánlatnak.

Közgyűlésünk ez ajánlat alapján fentt nevezettek megválasztja, a jelzett körökbe beosztja s egyuttal a távozó, illetve lemondott tagoknak eddigi odaadó és sikeres munkálkodásukért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

c) A Nagy Jenő lemondásával a tanügyi bizottsági jegyzői állás is megüresedvén, a megválasztott Bartha Gyula sajkazai lelkészt

Közgyűlésünk jóreménységgel üdvözli.

d) 8-ik pontjában megemlékezvén a Kóta Károly volt hangácsi tanító elhunytáról, ki közel 40 esztendeig tanította a növendékeket Isten félelemre, ember és hazaszeretetre mindig a legjobb eredménnyel,

Közgyűlésünk az esperesi jelentésre való hivatkozással is a fájó részvét hangján szól érdemes kitűnő tanítójáról s midőn őt lélekben megsiratja, őszinte szívvvel kívánja, hogy legyen a messze földön pihenése csendes, siri álma édes!

e) Nagy Ferencz damaki lelkész felhivatik, hogy a bódvadedelényi körben, mint járási elnök évről-évre hívja össze a járásköri tanító értekezletet.

f) 9-ik pontjában arra kéri közgyűlésünket, hogy a fuvardijak folytonos emelkedése folytán az iskolai körlátogatók fuvardijai méltányosan emeltessenek föl és pedig olyformán, hogy az egyházak eddigi 2 koronáját a közigazgatási pénztár egészítse ki 4 koronára, annyival inkább, mert ennél fontosabb közigazgatási teendő, mint az iskolák komoly beható megvizsgálása, alig van.

Közgyűlésünk a Hangácson hozott 26. sz. jegyzőkönyvre való hivatkozással a körlátogatói fuvardijakat 2 koronáról 4 koronára emeli egyházanként, de nem a közigazgatási pénztár,

hanem az egyházak terhére, mert hiszen az egyházak a fejenkénti 20 korona (leányegyház 10 kor.) segélyt megnevezetten épen ilyen köz-igazgatási czélokra kapták.

Ugyancsak e pontra való hivatkozással az u. n. téli egyházlátogatók fuvardiját egyházanként 4 koronáról 6 koronára emeli.

Szentmártoni Dániel és Kazay Géza, mint az egyházmegyét képviselő bizottsági tagok 10—10 korona fuvardijat kapnak a közigazgatási pénztárból már 1909. évre is.

g) 10-ik pontjában azon körülményre híván fel egyházmegyénk figyelmét, hogy a tanítótestület birálata alapján úgy a *Fövenyessy-Szily*, mint az *Orbán*-féle történelmet átdolgozás után alkalmasnak véleményezi népiskolai használatra s az is tudomásunkra jutván, hogy az egyházkerületi tanítói képviselők önként vállalkoztak az Orbán-féle történelem átdolgozására, mely nyelvezet tekintetében messzire felülmulja ma is összes eddigi történeteinket.

Közgyűlésünk fölkéri a ker. tanügyi bizottság utján a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a nemes versenyt, mely a szóban forgó két tankönyv használata tekintetében kifejlik, pártfogolni méltóztassék, már csak azért is, hogy özv. Orbán Józsefné urnó a tiszta jövedelemről lemondott, miután tudomására hoztuk, hogy a férje emlékét egy alapítvánnyal akarjuk — ez összegből — megörökíteni.

h) 11-ik pontjában arra kéri közgyűlésünket, hogy határozatilag mondassék ki, miszerint jövőben az egyházmegyei tanügyi bizottsági ülés, az egyházmegyei közgyűlés helyén és napján tartassék meg reggel 8 órától, — ezzel óhajtván redukálni bizottság a külön gyűlésekre való utazgatás költségeit.

Közgyűlésünk ez indítványt nem fogadja el, marad az eddigi gyakorlat, mert vándor-

gyűlésezésünk fentartása mellett szinte lehetetlennek gondolja, hogy a gyűlés reggelére a bizottság tagjai minden felől összejöhetnének; a tanügyi biz. jegyző nem végezhetné el fontos munkáját s könnyen megtörténhetnék, hogy párhuzamos ülések tartatnának, amelyek sem a tanügynek, sem a közgyűlésnek nem volnának előnyére.

i) A jegyzőkönyv többi pontjai

tudomásul vétettek.

10. Olvastatott a tanító-egyleti közgyűlés 1909. évi augusztus hó 4-én Sajószentpéteren tartott ülésének jegyzőkönyve, melynek közgyűlésünket közelebbről érdeklő pontjai a következők:

a) A 6-ik pont szerint lelkész-elnök s az igazgatóválasztmány által kiküldött bizottság tárgyalt néhai Orbán József sárospataki tanár özvegyével a népiskolák számára irt történelem szerzői jogának átengedése tárgyában s örömmel jelzi a bizottság, hogy a boldog emlékű tanár fenkölt lelkű özvegye a legnagyobb készséggel engedte át a szerzői jogot.

Örvendetes tudomásul szolgál.

b) A 7-ik pont szerint Gööz Ferencz, a tanító-egylet ügybuzgó elnöke — sokoldalú elfoglaltatására hivatkozva — az elnöki állásról visszavonhatatlanul lemond s a közgyűlés szives marasztalása daczára megmarad elhatározása mellett.

Gööz Ferencznek, népiskolai tanügyünk e lelkes zászlóvivőjének az elnöki székből való távozását egyházmegyei közgyűlésünk is sajnálattal látja s ez állásban kifejtett közhasznú tevékenységeért őszinte köszönetét s méltányoló elismerését fejezi ki a visszavonult tanférfinak.

c) A 8-ik pontból kitűnik, hogy a megüresedett elnöki állásra közbizalommal Szügyi László szilvásvárad tanító, az

egylet főjegyzőjévé Kovács Gusztáv, aljegyzővé Gaál György, pénztárnokká Mészáros Bálint, könyvtárnokká Zsigmond Kálmán, karnagygyá Fövenyessy Béla ugyancsak közbizalommal megválasztattak.

Közgyűlésünk a tanító-egylet elválasztott új elnökét, mint szép reményekre jogosító tanférfiút, újonnan választott többi tisztársaival együtt szívesen üdvözli s működésükre Isten áldását kívánja.

d) A 10-ik pont szerint — arra való tekintettel, hogy az egylet pénztára csaknem deficzittel záródik — az egyleti tagdíjak 3 koronáról 5 koronára emeltettek.

E határozatot közgyűlésünk is jóváhagyja, a jegyzőkönyv többi pontjait pedig tudomásul veszi.

11. Olvastatott a f. évi ápril hóban Budapesten tartott konvent jegyzőkönyvének 260. pontja a Bocskay István arczképének megrendelőihez intézett felhívás tárgyában.

E felhívás folytán egyházmegyénk lelkészei, tanítói, egyházai figyelmeztetnek arra, hogy amennyiben Bocskay István arczképét megrendelték, ebből folyó kötelezettségüknek mielőbb tegyenek eleget.

12. Olvastatott ugyanazon konventi jegyzőkönyv 261. pontja az S. Szabó József által irt Kálvin életrajza czimű füzet terjesztése tárgyában.

Közgyűlésünk e füzetet egyházainknak, hivatalnokainknak s hiveinknek megvételre melegen ajánlja.

13. Olvastatott ugyanazon konventi jegyzőkönyv 295. pontja a missiói egyházak jelentésének beadási határidejére vonatkozólag.

E határozat folytán felhívjuk missziói egyházainkat, hogy évi jelentésüket mindenkor január hó 31-ig okvetlenül terjeszszék fel.

14. Olvastatott a főt. egyházkerületi közgyűlés 89. sz. jegyzőkönyvi pontja, mely az egyházmegyék véleményét kéri az ugynevezett tanítók által végzendő kanonikus órák, mint katedrai szolgálatok teljesítéséről, vagyis: hogy ilyen szolgálatot mikor kötelesek végezni a tanítók?

Közgyűlésünk a régi gyakorlat alapján új év délutánját, virágvasárnap délutánt, áldozócsütörtök délutánt s a bőjti, aratási és ujbori (ref. emlékűnnep) úrvacsoraosztás napjainak délutánjait kívánja ilyen kanonikus óráknak tekinteni. E határozat a főt. egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel fölterjesztetik.

15. Ugyancsak olvastatott fent nevezett kerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 18. sz. pontja, melyben arra hívja fel az egyházmegyéket, hogy az egyházak tulajdonát képező, valamint az egyházi hivatalnokok javadalmául szolgáló ingó és ingatlan javak kezelésére vonatkozó szabályrendeletre javaslatunkat tegyék meg.

Erre vonatkozólag közgyűlésünk hosszas és beható vita után a *Barna Gyula* és *Botos József* munkálatait, módosításait véve alapul, következő módosításokat ajánlja figyelmébe a főt. egyházkerületi közgyűlésnek:

I. Általános határozatok.

E rész 4 pontja marad; csak a 2. pontban a 200 korona helyett 500 korona irandó.

II. Épületek.

E fejezetben két módosítást ajánlunk. Az egyik az ötödik pont utolsó kikezdésében foglal helyet „magához váltani, az

átalakítási költségeket pedig az illetőknek megtéríteni tartozik — helyett csak ennyi álljon: „magához válthatja“ (szabad egyezkedés tárgya.)

A 7-ik pont így módosítandó: 7. „A presbiterium és az egyházmegye engedélye nélkül ezen szabályrendelet életbe lépté előtt történt“ stb.

III. Telepitések.

A) Szőlő.

A telepítésekről szóló fejezet így módosítandó:

A 4. pontban az 1300 □ öles terület helyett 1200 □ öl irandó.

Az 5. pont *b), c), d), e), f), g)* alpontjai törlendők s ezek helyett *b)* alá ez jöjjön:

b) „A 4-ik évtől kezdve 10 egyenlő részre osztatik a telepítés költsége és az évi munkáltatás és azt évről-évre a hivatali utód arányos egyenlő részre elosztva megtéríteni tartozik.“

A 7. pontban a 7 helyett 2 irandó.

B) Erdő, fűzes.

A 3. pontban: „Köteles megváltani“ helyett „megvált-hatja“ tétessék.

E rész toldassék meg az 5. ponttal következőleg:

5. „Ha a hivatalnoknak oly erdőterület van birtokában, mely évenként nem használtatik ki, hanem hosszabb időre beosztva (5, 10, 20 év) vágatik az ki, ezen terület jövedelméből a hivatalnokot szolgálati évei arányában való rész illeti, mely jövedelem birtokába akkor jut, mikor az illető terület fája kihasználtatik.“

C) Élőfák.

E rész 1. pontjában a „hivatalnok“ helyett „hivatalnak“ teendő.

A 2., 3., 4., 5. pont törlendő, helyébe 2. pont alá ez jön: 2. p. „A két éven belül általa ültetett oltványokat, vagy

oltványiskolát a távozó hivatalnok meg nem váltás esetén elviheti.

A 6. 3 számot kap.

IV. Földbirtok.

E fejezet következő módosításokkal hagyandó meg:

A 3. pontban ez álljon: „Fekete vagy zöld ugar, amely utóbbiban termelhető“ stb.

Az 5. pontban „jogerőssé“ szó után ez jöjjön: „A bérleti szerződés 6 évig a presbyterium tudtával, 6 éven túl csak az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyásával köthető. A szerződés az illető hivatalnok elhalálozásával önként felbomlik, ha a szerződésben ezzel ellenkező megállapodás kifejezetten nem foglaltatik.“

A 6. p. *a*), *b*), *c*), *d*), *e*), *f*), pontjai kimaradnak. Ezek helyére ez jön:

a) A vetés évében a vetőmag árát, a föld megmunkálásának díját, azon esetben pedig, ha vette a trágyát: ennek árát is visszafizetni tartozik.

Továbbá az elpusztul szó után ez jön: „avagy annak a beállítása nem sikerült.“

V. Ingó javak.

E fejezet 4-ik pontja így módosítandó a „fordítani“ szó után: „De változás alkalmával a törek és szalmával szabadon rendelkezik. A trágyát azonban el nem adhatja, kivéven, ha az vagy tulajdon birtok, vagy bérleti földön termett szalmából és törekből áll elő. Eladás esetén az utódnak arra elővételi joga van.“

VI. Átmeneti intézkedések.

Miután az előfákról szóló rész pontok teljesen módosítottak: ennél fogva az átmeneti intézkedésekre szükség nincs.

Megjegyzendő, hogy a Telepitések *A*), *B*), *C*) fejezeteire vonatkozó költségek, beruházások a díjlevélre mindig rávezendők, hogy az utód tudja magát mihez tartani elfogadás előtt!

Közgyűlésünk különben e szabályrendelet alapján véve szükségesnek módosításainkkal elfogadhatónak találja s a tervezők megérdemlik, hogy munkálataikért, miután uttörő munkát végeztek, köszönet szavazzassék.

16. a) A meszesi egyház parochia építés céljából 2000 kor. egyszersmindenkori közalapi segélyért folyadodik.

Mint idegen felekezetek s nemzetiségek közé ékelt, építkezésre a közelmúltban erején felül áldozó s mindössze 160 lelket számláló maroknyi gyülekezet s missziói egyház parochia építés céljából 1200 kor. segélyre a legmelegben ajánltatik.

b) A vadnai egyház torony építés és templom renoválás céljából 3000 kor. egyszersmindenkori segélyt kér.

Mint egyházi adóval megterhelt, szegénysorsu híveket számláló, de törekvő kis egyház 1000 kor. segélyre melegen ajánltatik.

c) A nekézseni egyház iskola építésre 2000 kor. segélyért folyadodik.

Mint rendkívüli egyházi adóval túlterhelt s eladósodott hívekből álló gyülekezet iskolaépítés céljából 600 kor. segélyre melegen ajánltatik.

17. Tavaszi közgyűlésünk 35. számú határozata folytán a berentei egyház betérjeszti az ottani 151, 79, 75. és 76. sz. tjkvekben foglalt s az egyház, lelkész és tanító javadalmasához tartozó ingatlanok alatt elterülő kőszén kiaknázási jog eladására vonatkozó iratokat.

Közgyűlésünk ezt az adásvevési szerződést, mely szerint:

a) Az egyház tulajdonát képező 7 h. 667 □-öl ingatlan alatt elterülő. szénjog, holdanként

100 K-val számítva 742 K 68 f.

b) A lelkész javadalmazásához tartozó 10 h. 456 □-öl ingatlan alatt elterülő szénjog . . 1029 „ 50 „

c) A tanító javadalmazásához tartozó 3 h. 1523 □-öl ingatlan alatt elterülő szénjog . . 396 „ 58 „

Összesen 21 h. 1100 □-öl ingatlan alatt elterülő szénjog . 2168 K 76 f.-ért a „Magyar Általános Kőszénbánya R. T.“-nak eladatott, a következő módosítással hagyja jóvá:

„Eladók kikötik, hogy az eladott terület alatt levő kőszéntelepeket 1997. év február hó 11-ig a társulat kiaknázni köteles, amikor is a szerződés önmagától megszűnik.“

Ezt a módosítást a záradék szövegébe bevenni s az ilyen záradékkal ellátott szerződést a főt. Egyházkerületre fölterjeszteni rendeljük.

Tavaszi közgyűlésünk 35. számú határozatához képest ismételten figyelmeztetjük folya-
modó egyházat, hogy a szerződés 1. pont második bekezdésében említett 882 K 56 f. vételári részlet után járó kamatokhoz fennálló jogát vevő társulattal szemben érvényesítse; Leskó László lelkészt pedig arra, hogy a hivataloskodása tartamára neki 60 fillér kedvezményes áron biztosított 50 m. szén kiszolgáltatására vonatkozólag, vevő társulattól külön nyilatkozatot vegyen.

Kötelezzük presbyteriumot, hogy a befolyandó vételárból az egyház javára 742 K 68 fillért, a mindenkori lelkész javára 1029 K 50 fillért, a mindenkori tanító javára 396 K 58 fillért gyümölcsözőleg helyezzen el, a lelkészi és tanítói díjleveleket megfelelően módosítsa s jövő tavaszi közgyűlésünkre terjeszsze föl. Az előbb említett 882 K 56 fillér után befolyó kamatokat pedig a lelkész 6 h. 554 □-öl s a

tanító 2 h. 767 □-öl ingatlana arányában, mint időközi jövedelmet oszssa el.

Mert: az eladást a presbyterium s az egyházközségi közgyűlés egyhangulag hozott határozattal kimondotta; mert a módosítási záradéknak megfelelő szöveg a többi lakosokkal kötött hasonló szerződésben bent foglaltatik; mert a lelkészi 6 h. 554 □-öl és a tanítói 2 h. 767 □-öl területek alatti kőszénjogot vevő társulat már 1907 február 11-én megvette, eladókat tehát ez időtől a kamat megilleti, mert a vételárok az egyház, lelkész és tanító javadalmát képező ingatlanok tartozékai-ból folytak be: mindezeknél fogva a határozat rendelkező része indokolt.

18. A nekézsenyi egyház presbyteriuma, tavaszi közgyűlésünk 29. számú határozata *b)* pontjában foglalt utasítás folyományaként a régi iskola helyiségnek 2210 K.-ért Gömöri Mihálynak történt eladásáról szóló adásvevési szerződést beterjeszti.

Az adásvevési szerződést közgyűlésünk az E. T. I. t.-cz. 56. §. *k)* pontja alapján a maga részéről jóváhagyja s hasonló eljárás céljából a főt. Egyházkerületre fölterjeszteni rendeli. Mert az eladást a presbyterium és egyházközségi közgyűlés egyhangulag hozott határozatával mondotta ki.

19. Tárgyaltatott a disznóshorváti egyház presbyteriumának kérelme az iránt, hogy a lelkész és tanító javadalmazásához tartozó ingatlanokból a „Magyar Általános Kőszénbánya R. T.”-nak 581 K.-ért eladott s a disznóshorváti 407. és 408. sz. tjkvekben 943/b, 944/b és 310/b hr. sz. a. foglalt 327 □-öl terület eladására vonatkozó szerződés jóváhagyassék.

Közgyűlésünk e szerződéstől a jóváhagyást ez alkalommal megtagadja s a vonatkozó ira-

tokat további törvényszerű eljárás végett folyamodó egyháznak visszaadni rendeli.

Mert: az E. T. I. t.-cz. 15. §. b) pontja kifejezetten rendeli, hogy az egyházközségnek saját hatáskörében hozott határozatai közül azok, amelyek ingatlan elidegenítésére vonatkoznak, csak az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása után válnak jogerősekké; mert a szóban forgó ingatlan részek eladása tárgyában, sem presbyteri, sem egyházközségi közgyűlési határozat nem csatoltatott, sőt ilyen közgyűlések — lelkész jelentése szerint — nem is tartattak, mert az ügy megvilágítása céljából beterjesztett s 1907. április 29-én kelt s főt. püspök úr által 1587/1907. sz. a. jóváhagyott azon szerződés 6. pontjában, melylyel a lelkész és tanító ingatlanai alatt elterülő kőszénjog eladatott, ki lett ugyan kötve, hogy eladó egyház, építkezési célokra köteles ingatlan részeket vevőnek örök tulajdoni jogon átengedni, nem menti föl folyamodó egyházat a törvény azon világos rendelkezésének teljesítése alól, hogy ingatlan eladása csak presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozat alapján fogantatható, annyival kevésbbé, mert ugyancsak az ügy megvilágítására becsatolt s a szénjog eladása tárgyában 1906. október hó 14-én tartott presbyteri gyűlés 2. számú határozatában világosan csak a szénjog eladására van meghatalmazás adva; mert végül a jóváhagyni kért adásvevési szerződés nem is szabályszerűen kötöttet, mivel — daczára annak, hogy a lelkész és tanító javadalmozását képező ingatlanok eladásáról van szó — a szerződést nem a haszonélvező hivatalnokok, hanem a tulajdonos egyház képviselőiben, a lelkész és gondnok irhatják alá jogszerűen: mindezeknél fogva a határozat rendelkező része indokolt.

20. Olvastatott Révai Miksa volt kondói ideiglenes tanító

az 1908. szeptember havára járó — 66 K-ban fölszámított — fizetésének megállapítása és kiadása iránt.

Közgyűlésünk ezt az ügyet az E. T. V. t.-cz. 8. §-a rendelkezése értelmében, közigazgatási bírósági ügynek minősíti s mert mint ilyen előkészítve nincs, azt folyamodónak esetleges további eljárás végett visszaadni rendeli.

21. Olvastatott a varbói egyház kérelme, melyben még befejezetlen építkezéseire hivatkozva, az 1910. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés tartása alól magát fölmenteni kéri.

Közgyűlésünk e kérelmet teljesíti s a varbói egyházban az 1910. évi őszi közgyűlést fogja megtartani.

22. Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész a bekebelezés, illetve peresítés végett neki kiadott kötelezvényekre vonatkozólag következő jelentését terjeszti be:

1. Özv. Vágó Ferenczné 515, 120. és 23. számú 100, 60 és 100 koronás kötelezvényei peresítés alatt állanak.

2. Berentés Borbála és társai 400 koronás 367. számú kötelezvénye peresítettett, a követelés egyenes adós ingatlanaira bekebelezettett, minek folytán nevezett a hátrálékos kamatokat kifizette.

3. Kovács József és társai 100 koronás, 331 számú kötelezvénye peresítettett, ennek folytán nevezett a hátrálékos kamatokat kifizette.

4. Kiss János 150 koronás, 232. számú kötelezvénye peresítés alatt áll, nevezett a hátrálékos kamatokat kifizette.

5. Ifj. Kovács János 250 koronás, 301. sz. kötelezvénye peresítés alatt áll.

6. Boros S. Lajos 104 koronás, 135. sz. kötelezvénye peresítve van.

7. Bánfalvi Mihály 210 koronás, 17. számú, id. Csiszár Pál József 260 koronás, 114. számú, ifj. Samu Kulcsár József 300 koronás 77. számú, Tardi Imre 500 koronás, 602. számú, Pál István 150 koronás, 176. számú, B. Pál István 200 koro-

nás, 142. számú, Hubai Imre 400 koronás, 29. számú kötelezvényeik peresítés alatt állanak.

8. Kelemen István 100 koronás kötelezvénye peresített, ennek folytán a követelést és a hátrálékos kamatokat a jótállók kifizették.

9. Özv. Varga Istvánné 120 koronás, 253. számú kötvénye utáni hátrálékos kamatokat kifizette.

10. Dezső Andrásné 400 koronás kötelezvényét a jótállók peresítés után új kötvénynyel kicserélték.

11. Új Tózsza János 104 koronás, 11. számú kötelezvénye után járó hátrálékos kamatok peresítés után kifizettek.

12. Özv. Tardi Józsefné 300 koronás, 613. számú kötelezvénye peresített, ennek folytán egyenes adós a hátrálékos kamatokat kifizette.

13. Halász Mihály 600 koronás, 219. számú és 104 koronás, 4. számú kötelezvényeit peresítettem, nevezett egyenes adós és a jótállók ellen végrehajtási eljárás van folyamatban.

A kezeimhez befolyt összegeket a Nagytiszteletű Dékán úrnak elküldtem.

14. Csapó János felsőnyárádi ref. lelkész úr az 1909. évi tavaszi közgyűlés 23. jkvi pont 3 alpontjában foglaltaknak a mai napig eleget nem tett.

Jelentem továbbá, hogy 4 fegyelmi ügyben tettem indítványt.

Közgyűlésünk e jelentést teljes egészében tudomásul veszi s Dr. Sáfrán Dezső ügyészt a szükségesnek mutakozó peres eljárások további foganatosításával megbizza.

23. B. Varga Imre radostyáni helyettes és Fóris János sajoszentpéteri s.-lelkész a második lelkészképesítő vizsgálatról szóló bizonyítványaikat bemutatják.

Tudomásul szolgál.

24. Olvastattott a ládbesenyői presbitérium kérvénye, melyben az egyház közismert szegénységére hivatkozva,

parochiális könyvszekrény beszerzése czéljából segélyért folyamodnak.

Közgyűlésünk ismerve a ládbesenyői egyház nyomasztó anyagi helyzetét, kérvényt a segélyosztó bizottsághoz átteszti s annak kedvező elintézését e bizottság figyelmébe ajánlja.

25. Olvastatott Csapó János felsőnyárádi lelkész folyamodványa, melyben — nehéz anyagi helyzetére hivatkozva — kötvénybeli és gyámügyi járulékokban fennálló tartozásainak lefizetésére f. évi november hóig halasztást kér.

Folyamodó kérelme teljesítettik.

26. A felsőnyárádi egyház presbyteriuma az iránt kérelmez, hogy a lelkészlakon levő rozzant istálló kiépítésére az egyházmegye pénztárában elhelyezett saját alaptőkéből 500 koronát visszafizetés kötelezettsége mellett kölcsön vehessen.

Közgyűlésünk a bemutatott presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvekből meggyőződván arról, hogy a tervbe vett építkezés halaszthatatlan: kérelmet teljesíti, oly kikötéssel azonban, hogy a kölcsönvett összeget folyamodó egyház 2 év alatt visszatéríteni tartozik.

27. Bármely tárból segélyt kérnek: a martonyi, kondói, dövényi, s.-lászlófalvi, rakaczaszendi egyházak; Csapó János, Lengyel Gyula, Bárdos István, Doktor Gyula, Kőrösi István, Horvát János, Nagy Sándor lelkészek, Reho Jánosné, Ferenczi Istvánné, Urbán Bálintné, Rozgonyi Istvánné, Fodor Lajosné, Nagy Sándorné, Alacs Dánielné özvegyek és Ujlaki Vilma.

Mindezen kérvények elbírálás végett a segélyosztó bizottságnak kiadatnak.

28. Tavaszi közgyűlésünk 34. sz. határozatának azt a részét, hogy a sajóvamosi egyház 684 K idciglenesen fölvevett kölcsönt az év végéig kötelességszerűleg visszafizesse-e?

Közgyűlésünk az egyházlátogatóság figyelmébe ajánlja.

29. Molnár László egyházmegyei világi főjegyző indítványa folytán

határozatilag kimondja közgyűlésünk, hogy az egyházak hivatalnokai által haszonélvezett ingatlanok adóját, ha ezek pontosan nem fizetnék be, az illető egyházak pénztárából a gondnokok kötelesek befizetni úgy, hogy az év végén háralék ne maradjon föl. Önként következik, hogy az egyházaknak felmarad a joguk arra, hogy az így előlegezett összeget az illető hivatalnokoktól behajthassák.

Indokául e határozatunknak az a körülmény szolgál, hogy közgyűlésünk sok esetben tapasztalta már egyes egyházaknál az ilyen adóhátralékok fölszaporodását, sőt — mivel a pénzügyi hatóság az ingatlan tulajdonosának nevében tartja nyilván az adókat — azt is, hogy az ilyen adóhátralékok miatt a végrehajtási eljárás az ingatlanokra zálogjogilag bekebelezte. Az egyházak tulajdonát képező ingatlanokat pedig így megterhelni s esetleg bírói árverés veszélyének kitenni nem tartjuk megengedhetőnek.

30. A sajóvelezdi egyház presbyteriuma és énekegylete kéri, hogy engedjék el nekik azon 60 korona, melynek megfizetésére a f. é. tavaszi egyházmegyei gyűlés őket kötelezte.

Közgyűlésünk a kérelmet teljesíti és kimondja, hogy folyamodók azon hatvan koronát, melynek megfizetésére őket f. é. tavaszi közgyűlésünk kötelezte, megtéríteni nem tartoznak, mert a lelkész jelentése szerint azon tényállás nyert igazolást, hogy a sajóvelezdi szövetkezet által kiadott számlában egy összegben

volt kitüntetve az 1908. évi úrvacsoraosztások alkalmával szükségelt bormennyiség, valamint az elhunyt lelkész temetése alkalmával elfogyasztott étel és ital ára, mely összegből ha levonjuk az úrvacsorai borok értékét, a felmaradt összeg nem mondható túlmagasnak s olyan-
nak, mely a helyes mértéket meghaladná; ezért és mivel közgyűlésünknek tudomása van azon érdemeiről, melyeket a velezdi 62 éves énekegylet az egyház javára tett áldozataival szerzett, közgyűlésünk ezeknek elismerésül is teljesítette a folyamodók kérelmét.

31. A nagyvisnyói egyház határozatot kér arra nézve, hogy a második tanítót díjlevél szerint megillető 120 korona készpénzt az egyház saját pénztárából fizesse-e, vagy pedig fizessék azon tanköteles gyermekek szülei, kiket a második tanító oktat.

A bemutatott díjlevelek összehasonlítása folytán közgyűlésünk kimondja, hogy a második tanító díjlevelének 2. pontjában foglalt 120 koronát az egyházközség tartozik fizetni, miután ez a kötelezettség az említett pontban kifejezetten meg van állapítva és mert az első tanító díjlevelének 9-ik pontja szerint az összes tanköteles gyermekek tandíja az első tanító javadalmazását képezi, mely jövedelem, mint már megszerzett jog a charta kiigazítása nélkül meg nem csonkítható.

32. Csabai Ferencz tardonai tanító kéri, hogy az ottani gazdaközönség köteleztessék arra, hogy féltelek aránya szerint birt legelőilletősége után legeltetési díjak visszatérítése ezímen részére 6 drb szarvasmarháért darabonként négy koronát fizessen, továbbá hogy utasíttassék el azon követelésével, hogy folyamodótól tenyészbika árában fizetést igényelhessen, végre, hogy az előljáróság utasíttassék oda, hogy a folyamodó hátrálékos hivatali fizetése behajtásánál nemleges jegyzőkönyveket ne vegyen fel oly adófizetők ellenében, kiknek ingatlanai is vannak.

Közgyűlésünk folyamodót kérelmével elutasítja, mert a kérelem tárgyai felett az intézkedés joga a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

33. Dakó Lajos borsodi lelkész kéri, hogy Vadászi Lajos borsodi egyházi algnodnok 1908. évi számadásának megerősítési záradéka akként változtassék meg, hogy a számadás minden megjegyzés nélkül megerősítettik.

Közgyűlésünk a kérelmet teljesíti és ki mondja, hogy Vadászi Lajos borsodi algnodnok 1908. évi számadásának megerősítési záradéka akként helyesbitendő, hogy a számadás 22-ik bevételi tétele alatt foglalt 12 korona 90 fillért, mint 43 gyermek után járó 30 filléres iskolai adót az egyház pénztárába az egyház-község visszatéríteni nem tartozik, miután nevezett összeg az egyház pénztárába befolyt, tehát nem előlegeztetett.

34. Egyházlátogatói jelentés arról, hogy a f. évi tavaszi közgyűlés 65. sz. határozata értelmében Nagy Barna kondói lelkész adó ügyében a végrehajtás megszorgalmaztatott.

A jelentés tudomásul szolgál, a követelés behajtása nyilvántartásba veendő és az egyházlátogatóság az ügy újabbi szorgalmazásával megbizatik.

35. Botos József és Molnár László, mint egyházmegyei kiküldöttek tavaszi közgyűlésünk 16. sz. pontjára terjedelmes és minden részletre kiterjedő írásban jelentik, miszerint a kondói egyházban egy általuk kitűzött napon idejében megjelentek annak kiderítésére, hogy ki a hibás, amiért a presbyterium követeket nem küldött a tanító beerősítésére? E jegyzőkönyv szerint e törvényeinkbe ütköző határozat a Kiss Pál presbyter indítványára egyhangulag hozatott, erről presbyteri jegyzőkönyvet vettek föl, minek másolatát csatolják. Panaszolja továbbá küldöttség, hogy bár megjelenéséről idejében

értésítette az egyház előljáróságát, mit a lelkész közölt is a presbyterium tagjaival, mindamellett azok közül a gondnokon kívül pusztán hárman jelentek meg, azok is egynegyed 10 órákor.

Miután a csatolt jegyzőkönyv kétségtelenül beigazolja azt, hogy Kiss Pál presbyter indítványára mondta ki a félrevezetett presbyterium a meglagadó határozatot; miután a beigazolt panasz a fegyelmi vizsgálatra okot szolgáltat: Kiss Pál ellen a fegyelmi eljárás megindíttatik.

36. Ugyancsak fenti egyházmegyei kiküldöttek jelentik, hogy a tavaszi közgyűlés 50. sz. pontjára vonatkozólag a kondói egyházban megjelentek, a díjlevelet megvizsgálták s ennek tanúsága szerint lelkésznek a házzal bíró zsellérek csakugyan $1\frac{1}{2}$ véka búzát tartoznak fizetni évenként. Hogy a félvéka búzát meglagadták: oka az, mert a szemes élet fizetés az egyháztagokra nem birtokaránylagosan van kivetve, miután míg a házzal bíró zsellérek $1\frac{1}{2}$ véka búzát kötelesek fizetni: addig a házzal és $\frac{1}{4}$ telek földbirtoknál kevesebb földet bíró gazdák csak 1 vékát fizetnek. Jelentik továbbá, hogy kijelentették, miszerint a fizetési aránytalanságot törvényes formák mellett megváltoztatni lehet ugyan, de míg ez meg nem történik: addig a díjlevél szerinti kötelezettség terheli az egyháztagokat.

Közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a kondói lelkészi díjlevélben biztosított mindenemű fizetés, tehát a fél véka buza fizetés is a hiveket terheli; a járandóságot se lelkészüktől, se tanítójuktól el nem vonhatják. Gondnoknak pedig szigoruan meghagyjuk, hogy ez elmaradt fizetéseket okvetlen szedje be, miről a lelkész jelentése bevárandó.

37. Tavaszi közgyűlésünk 62. sz. jegyzőkönyvi pontjára jelentik egyházmegyei kiküldöttek, hogy a kondói egyház zavaros ügyeit következőkben ismertetik:

1. A hátrálékul feltüntetett és már régebben törölt 153 K

82 fillérre vonatkozólag a presbyterium bevehetőnek nyilvánított jegyzőkönyve értelmében 130 K 64 fillért; végleg töröltetett 23 K 18 fillér. A bevehetőnek nyilvánított 130 K 64 fillérből mai napig befolyt 24 K 68 fillér. Hátralékban van 105 K 96 fillér, mely összeg behajtását küldöttség presbyteriumnak kötelességévé tette.

2. Az 1907. évről hátralékban maradt lelkészi adó, 46 K 21 fillér e mai napig sincs kifizetve.

3. Az 1907. évi őszi egyházmegyei közgyűlés 15-ik sz. jegyzőkönyvi pontjában az 1907. évi lelkészi jövedelemből küldöttség által megállapított a volt gondnok, Pap József terhére 94 K 9 fillér; Lengyel Gyula volt lelkész terhére 40 K; Bárdos István volt lelkész terhére 58 K 14 fillér. Ezen összegből pusztán a volt gondnok fizette be az 1907. évi gondnoki számadás igazolása szerint a 94 K 03 fillért; Lengyel és Bárdos lelkész urak kötelezettségüknek e mai napig sem tettek eleget. Miután ezen összegek hátralékban vannak, a 146 K 02 fillér tanítói tőkevagyonot az egyház sem volt képes tőkésíteni. A volt lelkészek kötelezettsenek az adót járulékaival együtt legfőlebb 30 nap alatt megfizetni.

4. A templom tetőzete a régi rozzant állapotban van, sőt a templom fala is veszedelmesen összeroppedezett.

Közgyűlésünk e jelentést tudomásul véve, az ügyek felülvizsgálatával egyházlátogatóságot bizza meg. A templom renoválásáról, esetleg új templom építéséről pedig a gyülekezet őseiktől nyert hitbuzgósággal és lelkesedéssel magok tartoznak gondoskodni minél előbb, nehogy az összeroppedezett templom, mint közveszélyes, hatóságilag bezárassék.

38. Tavaszi közgyűlésünk 46. sz. jegyzőkönyvi pontjára jelenti egyháza nevében Bárdos István lelkész, hogy a lelkészlak építésére tett kivetés hátralékos részlete behajtás alatt áll.

Az ügy mikénti állásának szigorú megvizsgálása egyházlátogatóság kötelessége leendő, miről külön jelentést tartoznak tenni.

39. Olvastatott Szentmártoni Dánielnek, mint esperesi megbízottnak a rakaczaszendi presbyterium jelenlétében felvett jegyzőkönyve és azon szerződés, mely Nagy Sándor okt. 1-én nyugalomba vonulni óhajtó öreg lelkész és Fóris Béla s. lelkész között kötött a fizetés megosztására vonatkozólag. E szerint Nagy Sándor nyugalmazott lelkész 1168 K 97 fillér fizetést kap, vagyis a kongruát. A lelkész tanítói díjlevélben említett összes ingatlanok jövedelme, valamint a termény, készpénzbeli és fajárandóságok Fóris Béla s.-lelkészt illetik. Segédlelkész élvezi továbbá az 500 korona káplán-tartási kongruát és a konventi tőkéssegély 70 korona évi kamatát. A lelkészi földek adóját, valamint a IV. oszt. kereseti adót helyettes lelkész; az egyházlátogatósnak fizetendő alamizna és egyéb illetményeket a lelkész fizeti.

Közgyűlésünk e szerződést, miután mindkét érdeklő fél beleegyezésével történt, megerősíti. Nagy Sándor előregedett lelkészt a jól megérdemelt nyugalomba bocsátja. Fóris Béla h.-lelkészt pedig kötelezi, hogy apostoli lelkesedéssel, ifjui tüzzel, buzgósággal forgolódjék e pusztulásnak indult eklézsia fölépítése körül. Szentmártoni Dániel martonyi lelkész pedig megbizatik, hogy addig, míg h.-lelkész mindkét bizonyítványát meg nem szerzi, a törvény szerinti kívánatos felügyeletet R.-Szendén gyakorolja.

40. Olvastatott a rakacza-szendi egyház előljáráóságának kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy az összedüléssel fenyegető és lakhatatlan állapotban levő parochia mielőbbi felépítésére olyan tőkéssegélyt eszközölne ki felettes egyházhatóságunk, mely a legközelebbi jövőben az egyház részére folyósíthatnák.

Közgyűlésünk az idegen nemzetiségek és más vallásúak közé ékelt, ósrégi, jobb sorsra érdemes egyházat a rendkívüli helyzetre való tekintetből I-ső sürgősségi sorrendben ajánlja tőkéssegélyre felettes főhatóságainknak, annyi-

val inkább, mivel az iskola is az összedúlással fenyegető lelkészlak egy sötét zugában van elhelyezve. Addig is azonban, míg ez a segély folyósíthatnák: utasítatik helyettes lelkész és az egyház előjárósága, hogy magok is minden tőlök telhetőt kövessenek el a romok eltakarítása és az új építkezés által. Készíttessenek tervrajzot, költségvetést s még ez ősszel szerezzék be az anyagokat, mert nem akarhatja egyházmegyénk, hogy anyaegyházai közül egy is megsemmisüljön, különösen végvárainkon.

41. A Sárospatakon október 5—6. napjain tartandó egyházkerületi közgyűlésre elnökségen kívül, mint képviselők kiküldetnek:

Elek József, Botos József, Szentmártoni Dániel papi, Szekrényessy Árpád, Zsóry György, Molnár László világi részről.

42. Nagy Barnabás lelkész a kondói egyház nevében jelenti, hogy a régóta huzódó Haricza-patak ügye végrevalahára kedvezőleg intéztetett el. A csatolt jegyzőkönyvek, csereszerződés és tervrajz tanúsága szerint a lelkészi hivatal tulajdonát képező rét egész területe átmegy az özv. Bolváry Gellértné urnő tulajdonába s ő ennek kárpótlásául a jelenleg tulajdonát képező ugynevezett felsőrétből szintén ugyanannyi területet enged át a lelkészi hivatal részére. Végül kimondott, hogy a cserélt területek telekkönyvileg a felmérés után átírandók s az előállott mindennemű költségek a felek kölcsönös beleegyezése folytán egyenlő arányban fedezendőek.

Közgyűlésünk a csere szerződést megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűléshez pártolólag felterjeszti.

43. Olvastatott Almássy Lajos meszesi lelkész egyháza nevében is beadott kérvénye, melyben hivatkozva a nép szegénységére, csekély voltára, a lelkészlak tarthatatlan állapotára és azon elszomorító körülményre, hogy a jelenlegi lakást

tulajdonos csak folyó év decz. 31-ig adhatja bérbe s azon túl remélni sem tudja, hogy télviz idején családjával hol huzza meg magát; mindezek alapján arra kéri közgyűlésünket, hogy a tőkesegély sürgős megnyerhetése tekintetéből első sürgőségi sorrendben hathatósan ajánlatnék kisdud egyháza a nmélt. konvent figyelmébe. Azon esetben pedig, ha a tőkéssegély megnyerésig más kölcsönből kellene építkezniök: akkor a tőke után fizetendő kamat kifizetését egyházmegyénk valamelyes segélyalapjából vállalná magára.

Közgyűlésünk ismerve a meszesi egyház elrettentően szánalmas helyzetét, ahol inkább az egyház elpusztulásáról, mint életben maradásáról lehet szó: nevezett egyház kérvényeit meleg pártfogással terjeszti fel főhatóságainkhoz kedvező elintézés céljából. A felveendő kölcsön kamatainak kifizetését azonban egyházmegyénk megfelelő segély hiányában magára nem vállalhatja, csak a segélyosztó bizottság figyelmébe ajánlja. Fiatal lelkészét és az egyházi előljáróságot pedig a legszigorubban utasítja, hogy tőlök telhetőleg minden követ mozdítsanak meg az építkezés érdekében, kölcsönről gondoskodjanak, mert köztudomásu dolog, hogy a lelkészválasztásra engedélyt ez egyház úgy kapott, ha mielőbb gondoskodik megfelelő lelkészlak építéséről.

44. Közhirdetésre mint szegény egyházak ajánlatnak:

Sajólászlófalva, Rakaczaszend, Meszes.

45. Az egyházlátogatói járások következőleg osztatnak el:

A vadnai járásba: Dávid József t. bíró és Nagy Ferencz; a sajószentpéteri járásba: Szuhay Benedek t. bíró és Bárdos István; a vámosi járásba: Elek József t. bíró és társa; a bánvölgyi járásba: Barna Gyula t. bíró és Csapó János; az edelényi járásba: Szentmártoni

Dániel papi aljegyző és Almássy Lajos küldetnek ki.

46. A ladbessenyői zavaros ügyek felülvizsgálatára egyházlátogatóság figyelme külön is felhivatik, miről külön jelentés teendő.

47. Olvastatott a paraszniai egyház presbyteriumának kérelme az iránt, hogy az általuk rövid idő alatt beterjesztendő erdővételek, faeladás, erdőcsere és erdőnek legelővé változtatásáról szóló okiratokat közgyűlésünk nevében az elnökség jóváhagyhassa és a főt. Egyházkerület ez évi őszi közgyűlésére fölterjeszthesse.

A kérvényben fölhozott és méltánylást érdemlő indokok alapján megbizsa közgyűlésünk az elnökséget, hogy ha a szóban forgó okiratok — kellően fölszerelve — annak idején beérkeznek, azokat hagyja jóvá s a főt. egyházkerületre pártoló véleménynyel terjeszse föl.

48. Barna Gyula indítványozza, hogy a Vörösmarty Miklós országgyűlési képviselő és egyházmegyei t.-bíró áldozatkészségéből létrejövő „Magyar Ujság“ cz. protestáns szellemű néplapot lehetőleg karolja fel egyházmegyénk.

Közgyűlés felhívja lelkeszeit, tanítóit és az egyházak előljáróit, hogy e néplap terjesztése érdekében minden tőlük telhetőt kövessenek el.

49. Jövő tavaszi közgyűlésünk helye:

Sajó-Vámos lesz.

50. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvastatván:

Hitelesítették.

KÖZIGAZGATÁSI BIRÓSÁGI ÜGY.

I.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvétellett Ládnessenyőn 1909. szept. 8. napján a felsőborsodi ref. egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Bárdos István volt kondói, jelenleg sajlólászlófalvi lelkésznek a kondói közbirtokosság ellen emelt panasza folytán keletkezett közigazgatási bírósági ügyben.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Vadász Pál egyházi, Ragályi Béla világi elnök, utóbbi mint a tárgyalás vezetője, Svingor József, Botos József, Szuhay Benedek, Elek József, Barna Gyula, Dávid József egyházi, gróf Vay Tihamér, Zsóry Gusztáv, Bárczay László, Zsóry György vil. tanácsbírák, Molnár László vil. főjegyző, mint előadó, Szuhay Benedek, mint jegyzőkönyvvezető is.

A felek részéről: Bárdos István és Kiss Pál, mint közbirtokossági képviselő. Az ügyészség részéről: Dr. Sáfrán Dezső ügyész.

Elnök az ülést megnyitja és az ügy megnevezése mellett az 1904/7. évi V. t.-czikk 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait nyilatkozattételre azon kérdésben: tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a törvény 49-ik §-ában felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset? Mire Botos József kijelenti, hogy ez ügyben vizsgáló biztosként működött.

Ezután elnök felhívja a feleket, hogy nyilatkozzanak: nincsen-e a bíróság valamelyik tagja ellen a törvényen alapuló érdekeltségi kifogásuk? Mire felek kijelentik, hogy nincsen.

Ezek alapján elnök megállapítja, hogy Botos József t.-bíró az 1904/7. V. t.-czikk 49. §-ának c) pontja alapján

sem a tanácskozásban, sem az ítélethozatalban részt nem vesz s miután a bíróság érdektelen tagjai kellő számmal vannak jelen, elnök a bíróságot szabályszerűen megalakultnak kijelenti.

Elnök azután megállapítja, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek s a bíróság előtt megjelentek s felhívja a feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében nyilatkozzanak, van-e valami előadni valójuk? Felek kijelentik, hogy nincsen.

Elnök ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Molnár László ismerteti az ügy állását a következőkben:

Bárdos István volt kondói lelkész 1909 május 17-én keltezett beadványában az esperesi hivatalhoz azt a panaszt tette, hogy a kondói közbirtokosság olyan erdőben, melyekhez a lelkészi hivatalnak 8, a tanítói hivatalnak 4 illetősége van, cserhántat és fát vágat ki s minthogy ez a cserhántás, illetve a favágás olyan időre történik, amelyben mint kondói lelkész több évi szolgálattal ő is érdekelve van, sürgős intézkedést kér az iránt, hogy a neki jutó részt megkaphassa.

E panaszos ügy megvizsgálására Botos József t.-bíró küldetett ki.

Nevezett t.-bíró megjelenvén a kondói egyházban, a megtartott tárgyalás során megállapította, hogy tényleg olyan területeken történik cserhántás és favágás, ahol a lelkész és tanító szintén jogosultsággal bírnak és pedig azon a területen, 10 holdon csereznek, amelynek fáját az 1899. évben vágták ki és osztották ki magok között birtokaránylagosan. Akkor ebből lelkész és tanító a maguk részét megkapták.

Továbbá azon erdőterületből 30 holdon, amelyet a közbirtokosság 1901-ben Szekrényessy Árpád úrtól vásárolt meg.

Ezt az erdőterületet a közbirtokosság úgy tudta megvásárolni, hogy a tagosításkor nyert 40 hold erdőterületből az összes fát kivágatta. 10 holdnak a fáját maguk között birokaránylag fölosztották, tehát a lelkész és tanító között is, 30 hold fáját pedig eladták s a fentebb jelzett erdő vételárába fordították s mivel ez a teljes vételárat nem fedezte, magukra minden illetőség után 10 K 45 fillért vetettek ki s az így befolyt összeggel fizették ki az erdő árát.

A vizsgálati jegyzőkönyv adatai szerint ezen illetőségenkénti 10 K 45 fillért sem lelkész, sem tanító nem fizette, hanem csak a közbirtokosság többi tagjai.

Megállapította vizsgálóbiztos azt is, hogy a nyert csermennyiséget 8 m³-ként 7 koronájával adták el, — a fa pedig még külön lesz értékesítendő, — az így befolyó összeg kerül majd felosztásra és hogy azon 10 évből, mely időre a cserés fajvédelem esik, a lelkeszi állást betöltötte: Bárdos István 6, Lengyel Gyula 3, Nagy Barna 1 évig; a tanítói állást betöltötték: Tóth András 2, Bényei Dániel 2, Szilveszter Imre 1, Láposi Ferencz 3, Révai Miksa 1 és Istók László 1 évig, kik közül: Tóth Andrásnak, Bényei Dánielnek és Révai Miksának oklevelük nem volt, ideiglenes tanítók voltak; Tóth és Láposy meghaltak, Bényei ismeretlen helyen tartózkodik.

A vizsgálat adatainak kiegészítéséhez a parasznyai körjegyzői hivatal megkeresésre még következőket írja:

A kondói közbirtokosság 1899. évben 5 évi turnusra vágatott ki bizonyos mennyiségű erdőt, az ebből kikerült fát birtokaránylag elosztották. A kiosztás 5 évre előre történt.

Az 1904. évben szintén vághattak volna, de közbejött az erdővétel. Ekkor miniszteri engedéllyel az összes fát kivágták s árát az erdő vételárába fordították. De mert ezt teljesen nem fedezte: 1905. évben az erdővétel árába birtokaránylag kivettek 1087 K 59 fillért, miből egy illetőségre 10 K 60 fillér esett. A papi 8 és a tanítói 4 illetőség után 127 K 26 fillér vettett ki a kondói egyházra, mely összeget az egyház 1905. okt. 26-án 97 naplótétel szám alatt be is fizette.

A közbirtokosság most régi erdejéből 10, a Szekrényessy-féle erdőből 30 holdon vágatott csert és fát, melyet nyílt árverésen értékesítvén, befolyt összesen 3663 K 60 fillér.

Ez kerülne fölosztás alá.

Van ezen kívül e kivágott erdőben kivágva, de méterekbe még nem rakva az u. n. fekete fa, amit természetben fognak fölosztani.

A most kivágott erdő fölosztása 5 évre visszamenőleg 10 évre előre szól.

A kondói közbirtokosságban 106 legelőilletőség van. Ennek az arányában fog a felosztás történni.

A közbirtokosság a készpénz fölhasználása fölött úgy határozott, hogy azt a pásztorházak újra építésére használja föl.

Elnök azután felhívja feleket állításaik és bizonyítékaik

esetleges előterjesztésére, mire felek kijelentik, hogy újabb bizonyítékot előterjeszteni nem kívánnak.

Ezután elnök a tárgyalást berekeszti és zárt ülésben tartott tanácskozás után a bíróság meghozta s elnök nyílt ülésben kihirdette a bíróság egyhangulag meghozott következő

határozatát:

A bíróság a kondói közbirtokosság tulajdonát képező közös erdőből most kivágott 40 hold cser és fához, mint időközi jövedelemhez a kondói lelkészi hivatalt 8, a tanítói hivatalt 4 illetőség arányában jogosultnak ki-mondja és megállapítja, hogy a befolyt 3663 K 60 fillér cser- és favétel árából — 106 illetőséget véve alapul — a lelkészi hivatalt 138 K 16 fillér, a tanítói hivatalt 69 K 08 fillér illeti meg; nemkülönben a még felosztatlan és méterekbe nem rakott fekete fa ugyanilyen arányban. A jutalék másik felét a kondói egyháznak rendeli kiadni. A közbirtokosság által építeni határozott pásztorházak építési költségeihez a lelkészi és tanítói hivatal illetősége arányában hozzájárulni köteles. Minthogy azonban e hivatalnokok az egyház tulajdonát képező ingatlanoknak csak haszonélvezői, e pásztorházak építésére nevezett hivatalokra eső összeget a jelzett arányban a kondói egyház köteles megfizetni.

Indokok:

Úgy a vizsgálati jegyzőkönyv, mint a parasznyai körjegyzői hivatal kétségtelenül beigazolja azt, hogy a lelkészi és tanítói hivatal 8, illetve 4 illetőséggel bír a közös erdő és legelőterületben. Beigazolja azt, hogy a Szekrényessy-féle erdő vételárába is a kondói egyház a papi 8 és a tanítói 4 illetőség után 127 K 20 fillért fizetett be a közpénztárba. De minthogy a vágás 5 évre visszamenőleg, 10 évre előre — előzőleg pedig még 5 év beszámítandó — tehát a jelenlegi vágás 20 évre történik; 10-re visszamenőleg, 10-re előre.

E valódi tényállás folyamánként meg kellett állapítani, hogy a kondói lelkészi hivatalt illető 138 K

16 fillérből a multa 6 évi hivataloskodás után Bárdos István lelkészt 82 K 86 f., Lengyel Gyula szendrőládi lelkészt 3 évi hivataloskodás után 41 K 43 f., Nagy Barna jelenlegi lelkészt egy évi hivataloskodás után 13 K 81 f. illeti meg.

Bárdos István jutalékából 58 K 14 fillért, Lengyel Gyula jutalékából 40 koronát, melyet nevezettek 1907. évi őszi közgyűlésünk 15. sz. határozata értelmében tartoztak a kondói egyháznak megfizetni, levonásba hozni s nevezett egyház pénztárába befizetni kell.

Megállapította továbbá bíróság, hogy a tanítói hivatalú illető 69 K 68 f.-ből volt tanítók és pedig: Tóth András 2 évi szolgálat után 13 K 81 f., Bényei Dániel 2 évi szolgálat után 13 K 81 f., Szylyveszter Imrét egy évi szolgálat után 6 K 90 f., Láposi Ferenczet három évi szolgálat után 20 K 71 f., Révai Miksát 1 évi szolgálat után 6 K 90 f. és Istók Lászlót egy évi szolgálat után 6 K 90 f. illeti meg, kik közül Tóth András és Láposi Ferencz elhaltak, Bényei Dániel ismeretlen helyen tartózkodik, részükre tehát ez az összeg ki nem fizethető. Ezt a 48 K 38 fillért a kondói tanítói hivatal javára, mint tőkevagyon gyümölcsözőleg kell elhelyezni.

A Szylyveszter Imrének, Révay Miksának és Istók Lászlónak fejenként járó 6 K 90 fillér annak idején leendő kifizetésére a kondói egyházat utasítani kellett.

Végül elnök megállapítja, hogy a felek kölcsönösen az ítéletben megnyugvásukat kijelentették.

Kelt mint fent.

VADÁSZY PÁL

egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA

világi elnök.

SZUHAY BENEDEK

bírósági jegyző.

II.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvétetett Lábnessenyőn 1909. szept. 8. napján a felsőborsodi ref. egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Soltész Kálmán szendrői tanítónak a felkész ellen emelt panasza folytán keletkezett közigazgatási bírósági ügyben.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Vadászy Pál egyházi, Ragályi Béla világi elnök, utóbbi mint a tárgyalás vezetője, Svingor József, Botos József, Barna Gyula, Dávid József, Szuhay Benedek, Elek József egyházi, gróf Vay Tihamér, Zsóry Gusztáv, Báruczay László, Zsóry György világi tanácsbírák, Molnár László világi főjegyző, mint előadó, Szuhay Benedek mint jegyzőkönyv-vezető is.

A felek részéről: Soltész Kálmán, Beregszászy Ferencz. Az ügyész részéről: Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész.

Elnök az ülést megnyitja és az ügy megnevezése mellett az 1904/7. t.-cikk 54. §-a értelmében fölhívja a bíróság tagjait: tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a törvény 49. §-ában felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset? Mire Elek József és Zsóry Gusztáv kijelentik, hogy ez ügyben mint vizsgáló biztosok működtek.

Ezután elnök felhívja a feleket, hogy nyilatkozzanak: nincsen-e a bíróság valamelyik tagja ellen a törvényen alapuló érdekeltiségi kifogásuk? Mire felek kijelentik, hogy nincsen.

Ezek után elnök megállapítja, hogy Elek József és Zsóry Gusztáv tanácsbírák a törvény alapján sem a tanácskozásban, sem az ítélelhozatalban részt nem vesznek s miután a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen, elnök a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki.

Elnök aztán megállapítja, hogy a felek szabályszerűen megidézettek és a bíróság előtt megjelentek s felhívja a feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében nyilatkozzanak, vannak-e valami előadni valójuk? Felek kijelentik, hogy nincsen.

Elnök azután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, felhíván Molnár László előadót az ügy állásának ismertetésére.

Molnár László előadja, hogy Soltész Kálmán szendrői tanító panaszos kérvényt adott be a nt. esperesi hivatalhoz még 1909 április 21-én Beregszászy Ferencz ottani lelkész ellen, azért, mert 9 köből gabona fizetését nevezett lelkész a magtárnoknál letiltotta, kimérni nem engedte.

Ebben az ügyben a Nt. Egyházmegyei Közgyűlés f. év tavaszán 52. sz. alatt úgy határozott, hogy az ügy közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozván, a szendrői egyházban különben is folyamatban levő egyéb bírósági ügyekkel tartanak vizsgálatot, Elek József és Zsóry Gusztáv t.-birákra bízván az ügy előkészítését.

Ennek folytán nevezettek az általok előre kitűzött határidőben 1909 július hó 22-én megjelentek a szendrői egyházban s a megejtett vizsgálat során megállapították:

Beregszászy Ferencz lelkész vallomásából, hogy a 9 köből gabona hátralékos tanítói illetményt tényleg ő tartatta vissza, de nem roszakarathból, hanem azért, mert panaszos tanító az 1907 és 1908. évekre egyházi adóval hátralékban volt, amit a vizsgálóbiztosok előtt felmutatott számadó könyvvel be is igazolt. Továbbá visszatartotta azért, mert kérdés tárgyát képezte az, hogy mely időre van bent a tanítói fizetés?

Miután presbyterium a vizsgálat alkalmával határozatilag megállapította, hogy a tanítói fizetés panaszos tanítót áprilistől áprilisig illeti; s miután panaszos hátralékát a számadás után részben kifizette s miután gondnok neki ezt csak most jelentette: szívesen beleegyezik abba, hogy tartozásának levonása után a magtárnok a tanító illetményét azonnal kifizesse.

Soltész Kálmán panaszos ezzel szemben vádját fenntartja s tiltakozik az ellen, hogy fizetéséből akár presbyterium, akár a lelkész, akár a gondnok tartozását szolgálai módon levonásba hozza *először*: mert tőle ilyen egyházi adót eddig nem követeltek; *másodszor*: mert az új E. T. világosan kimondja, hogy lelkészek és tanítók csak 1907 augusztus 1-től fizetnek egyházadókat. Mivel az 1907. évben a kivetés nem történhetett jogosan; erre az évre az egyházi adó fizetését megtagadja; de beleegyezik abba, hogy az 1908. évi egyházi adója levonassék.

Szintai István gondnok és Gombkötő József magtárnok, mint kihallgatott tanuk kijelentették, hogy tényleg a lelkesz utasítására nem adatott ki a gabona, de azért, hogy panaszos tanitónak az egyházzal szemben fenálló tartozása biztosítva legyen.

Gondnok azt is kijelentette, hogy panaszos tanitót többször figyelmeztette egyházi tartozásai kifizetésére.

Elnök azután felhívja feleket esetleges állításaik és bizonyítékaik előterjesztésére, kik újabb bizonyítékokat előadni nem kívánnak.

Ezután elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítván, a tárgyalást berekeszti és zárt ülésben tartott tanácskozás után, az előadói javaslat alapján a bíróság meghozta s elnök nyílt ülésben kihirdette a bíróság egyhangulag meghozott következő

határozatát:

A bíróság kötelezi a szendrői egyház gondnokát és magtárnokát, hogy Soltész Kálmán tanitónak, hátralékos 9 köből gabona fizetését, vagy annak értékét — az önként levonni megengedett 1908. évi egyházi adó levonása után — azonnal fizesse ki,

mert:

a vizsgálat során kihallgatott lelkesz, gondnok és magtárnok egybehangzó vallomásai alapján tényként megállapított, hogy a panaszos tanitót illető 9 köből gabona jogtalanul visszatartott.

Elnök megállapítja, hogy a határozat kihirdetése alkalmával a felek az ítéletben megnyugodtak s így az ítélet jogerős.

Kelt mint fent.

VADÁSZY PÁL

egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA

világi elnök.

SZUHAY BENEDEK

birósági jegyző.

III.

Az időszaki tanács megalkotásáról.

Jelen voltak: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok elnöklele alatt: Svingor József, Botos József, Elek József, Dávid József, Szuhay Benedek, Barna Gyula papi; Szekrényessy Árpád, gr. Vay Tihamér, Zsóry Gusztáv, Bárczay László, Zsóry György világi tanácsbírák.

A bíróság az E. T. 283. §. értelmében az időszaki tanácsot megalkotja s abba egy évi időtartamra megválasztja:

I. Tagokul: Svingor József, Szekrényessy Árpád, Zsóry György; póttagokul: gr. Vay Tihamér, Dávid József, Barna Gyula.

II. Tagok: Szuhay Benedek, Miklós Ödön, Zsóry Gusztáv; póttagok: Botos József, Elek József, Bárczay László.

Mely jegyzőkönyv felolvastatván, hitelesítettik.

Kelt mint fent.

VADÁSZY PÁL

esperes.

RAGÁLYI BÉLA

egyházmegyei gondnok.

SZUHAY BENEDEK

papi főjegyző.

FEGYELMI BIRÓSÁGI ÜGYEK.

I.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvételott a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának 1909. évi szeptember hó 8-án Ládbesenyőn tartott ülésében, a szendrői presbyteriumnak Soltész Kálmán, Beregszászy Ferencz lelkésznek ugyancsak Soltész Kálmán elleni 368 és 369. számú fegyelmi ügyében.

Jelen vannak:

Vadászy Pál egyházi, Ragályi Béla világi elnök, utóbbi mint a tárgyalás vezetője, Swingor József, Botos József, Elek József, Dávid József, Szuhay Benedek, Barna Gyula egyházi, Szekrényessy Árpád, gróf Vay Tihamér, Zsóry Gusztáv, Báruczay László, Zsóry György világi tanácsbírák, dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész, Szentmártony Dániel egyházmegyei aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető. Előadó: Dávid József tanácsbíró.

A felek részéről jelen vannak: Beregszászy Ferencz lelkész, Soltész Kálmán tanító személyesen és képviselője dr. Orbán József ügyvéd a 369. számú iratokhoz csatolt meghatalmazás alapján, továbbá Szintay István szendrői gondnok.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, inditványozza, hogy a 368 és 369. számú ügyek — amennyiben mindkettőben Soltész Kálmán a panaszlott és a két panaszban foglalt vádak rokontermészetűek, sőt részben azonosak is — egyesíttessenek, egy ítélettel, esetleg összbüntetés kiszabásával intéztessenek el. Panaszosok és panaszlott, ez utóbbi védőjével együtt az indítványhoz hozzájárultak, erre a bíróság meghozta a következő végzést:

Végzés:

A szendrői presbyteriumnak Soltész Kálmán tanító ellen és Beregszászy Ferencz lelkésznek ugyancsak Soltész Kálmán elleni 368 és 369. számú két fegyelmi ügyét a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi bírósága együttes tárgyalás, egy ítélettel leendő eldöntés, esetleg összbüntetés kiszabása céljából egyesítetteti rendeli.

Indokok:

A két panaszban foglalt vádak rokontermészetűek, részben azonosak; — felek az egyesítést magok is kérték; — a törvény tiltó rendelkezést ez irányban nem tartalmaz: így az egyesítés célszerűségi szempontból is elrendelendő volt. E végzés kihirdettetett s tudomásul vétetett.

Elnök az 1904/7. évi V. t.-cz. 54. §-a alapján felhívja a bíróság tagjait, hogy nyilatkozzanak azon kérdésben: nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt, hivatalból figyelembe veendő érdekelttségi eset? Mire Elek József és Zsóry Gusztáv kijelentik, hogy ez ügyben vizsgáló biztosokként működtek.

Ezután elnök felhívja a feleket, nyilatkozzanak arra nézve, hogy nincsen-e a bíróság valamelyik tagja ellen törvényen alapuló érdekelttségi kifogásuk? Mire felek kijelentik, hogy nincsen.

Ezek alapján elnök megállapítja, hogy Elek József és Zsóry Gusztáv az 1904/7. V. t.-cz. 49. §-ának c) pontja alapján ez ügy elbírálásában részt nem vehetnek s hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és ezért a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki, egyzsersmind konstatálja elnök, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek.

Elnök által elrendeltetvén az ügy érdemleges tárgyalása, Dávid József előadó ismerteti az ügyet. Majd felhívja elnök a jelenlevő feleket és védőt, hogy az ügyre vonatkozó állításait és bizonyítékaikat terjeszszék elő. Dr. Orbán József panaszlott képviselőjében tanúk kihallgatását kéri. A bíróság visszavonulván, meghozta a következő végzést:

Végzés:

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság a tanukihallgatás iránti kérelmét elutasítja.

Indokok:

Az V. t.-cz. 82-ik §-a szerint, ha a felek tárgyaláson tanukat akarnak kihallgattatni, ebbeli kérelmüket az elnökségnél az idéző vételétől számított 3 nap alatt előterjeszteni és a költségeket előlegezni kötelesek. Ez itt nem történvén meg, kérelem mellőzendő volt.

Ezen végzés kihirdetett.

A bizonyító eljárás befejeztetvén: elnök felhívja panaszlottat és védőjét a védelem előterjesztésére.

Dr. Orbán József kéri a panaszlott teljes felmentését. Indokul felhossa, hogy a facsemeték elvitele által, ha követett is el büntetendő cselekményt panaszlott, az nem az egyházmegye fegyelmi bírósága elé, hanem a polgári bíróság elé tartozik, mert az állami büntető törvénykönyvbe ütköző és az állami bíróságok által büntetendő cselekmény forogna fenn; állítja, hogy lopás tényálladéka nem forog fenn; állítja, hogy panaszlott engedélylyel ásatta ki a fákat és csupán annyi ellenértéket fogadott el az eladott csemeték áraképen, amennyi szükséges neki ahoz, hogy további kertészkedő munkásságához ojtóviasz beszerezhető legyen; állítja, hogy panaszlott a csemeték kiásását nem titokban, tehát nem rosz-hiszeműleg eszközölte; állítja, hogy az eladott fákra nézve nincs megállapítva az, hogy a kath. tanító kezelése alatt állott faiskolából volnának; állítja, hogy a vádbeli cselekmény nem tekinthető önzésből eredőnek, ezt kizárja panaszlottnak tekintélyes vagyona; állítja, hogy panaszlott minden hétköznapi istenitisztelet idején várta és figyelte, hogy jönnek-e a templomba s ha jöttek, mindig végezett; állítja, hogy az iskolás gyermekeket a nagy hideg miatt nem erőszakolta a templomba járásra, de különben is az iskolás gyermekek nem képeznek olyan templomi közönséget, hogy azok részére istenitiszteletet tartani kellene, mert azok csak kirendeltséget képeznek; állítja, hogy panaszlott a templomban tiszteletlenül nem viselkedett, de megfelelően elhelyezkedni nem tudott,

mert a templomi harmóniumhoz neki egy teljesen kényelmetlen fejtűs széket adtak, azon rendesen ülni sem lehet; állítja, hogy a becsatolt 5 drb irat szerint is lelkésznek bejelentette a községből való távozását s így kötelességének eleget tett; állítja, hogy az idegen iskolába járó Csik Zsófia ügyében nem neki, hanem a lelkésznek és presbyteriumnak lett volna kötelessége gondoskodni arról, hogy kellő vallásos oktatásban részesüljön; állítja végül, hogy a panaszlott ellen emelt vádaknak alapja a lelkész gyűlölete és az összes panaszok csak hajszát képeznek ellene.

A presbyterium képviselőjében Szintay István gondnok és a másik panaszos, Beregszászy Ferencz lelkész panaszait fenntartják, kérik panaszlott megbüntetését és költségeikben való marasztalását.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti indokaival együtt a bíróság egyhangulag hozott, alább jegyzőkönyvbe foglalt ítéletét:

Ítélet:

A felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi bírósága az 1909 szept. 8-án Ládbesenyőn tartott ülésében a szendrői presbyteriumnak és Beregszászy Ferencz lelkésznek Soltész Kálmán tanító elleni 368 és 369. számok alatt folyamatba tett két rendbeli, de a bíróság által tárgyaláskor egyesített s együtt megtárgyalt fegyelmi ügyében következő ítéletet hozott: Az egyházmegyei fegyelmi bíróság Soltész Kálmán szendrői ref. tanítót felmenti a következő vádak alól:

a) hogy a templomban a lelkész és gyülekezet ellen tiszteletlenül viselkedik és a gyermekek felett fegyelmet nem tart;

b) hogy a templomba későn jár, illetve a hétköznapi isteniszteletet beteg papja helyett nem teljesíti;

ellenben azért, mert a Szendrő község tulajdonát képező, de egyik róm. kath. tanító kezelése alatt állott faiskolából az iskolás gyermekek segítségével jogtalanul több csemetét kiásott; azok egy részét saját czéljaira értékesítette, az V. t.-cz. 34. §-ának A) 3. pontja alapján vétkesnek mondja ki;

azért, mert a kath. iskolába járó ref. gyermekek vallásórai mulasztását és egyáltalán az iskolás növendékek óramulasztását nem mutatja ki; az V. t.-cz. 34. §-ának A) 1.;

azért, mert ha a községből eltávozik, lelkészétől engedélyt nem kér; a 34. §. A) 4. pontja alapján;

azért, hogy Csik Zsófia ref. iskolás gyermeknek vallásoktatását hálás köszönet mellett bizta a róm. kath. tanítóra: a 34. §. A) 3. pontja alapján vétkesnek mondja ki s őt összbüntetésképen az V. t.-cz. 35. §-ának c) pontja alapján a felsőborsodi ref. tanító-egylet özvegyárva gyántára javára 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő 50 kor., azaz ötven korona pénzbüntetésre bünteti, kötelezi ezen felül, hogy panaszosoknak 18 kor. 40 fillér felmerült költséget szintén 15 nap és végrehajtás terhe mellett megfizessen.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél az érdekelt felek és pedig Szintay István gondnok, Beregszászy Ferencz panaszosok, Soltész Kálmán panaszlott, dr. Orbán József védő jelen voltak.

Ezután elnök felhívja jelenlevő feleket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek? Dr. Orbán József védő és Soltész Kálmán panaszlott kijelentik, hogy az ítéletnek felmentő részeibe belenyugszanak, marasztaló rendelkezései és a költségek megítélése ellen felebbeznek; Szintay István gondnok és Beregszászy Ferencz kijelentik, hogy büntetés súlyosbitása céljából szintén felebbeznek.

Indokolás:

Fel kellett menteni panaszlottat a templomban tanusított tiszteletlen magaviselet vádja alól, mert e vád igazolást nem nyert; a templomba való későn járás és nem járás vádja alól azért, mert beigazolódtott a felvett tanúvallomásokból, hogy panaszlott figyelemmel kísérte, vajjon istenitiszteletre jön-e valaki, vagy nem és ellenkező bizonyíték nélkül el kellett fogadni azon védekezését, hogy csak akkor nem tartotta meg az istenitiszteletet, ha nem jött senki sem a templomba; fel kellett továbbá menteni azért is, mert a tanúvallomások iga-

zolták, hogy Szendrőben az a szokás, hogy harangoznak ugyan, de a templomajtót nem nyitják ki; és fel kellett menteni azért is, mert a kihallgatott tanúk igazolták, hogy ők szoktak korán beülni a templomba és úgy természetes dolog, hogy a rendes időben megjelenő tanítóra nekik tovább kellett várakozni, amit ők magokra nem is tartottak sérelmesnek.

Vétkesnek kellett nyilvánítani a fent hivatkozott vádak alapján panaszlottat a következő indokokból:

Abból a körülményből, hogy védekezése folyamán panaszlott egyszer azt állította, hogy Benőcs Zsigmond községi jegyzőtől volt engedélye a csemeték kiásására, majd midőn Benőcs Zsigmond tanu ezen védekezését világosan megczáfolta, akkor azzal hozakodott elő, hogy az iskolakert gondozásával megbízott tanítótól volt engedélye s midőn ezen állítása is megczáfoltatott, akkor utólagosan már a vizsgálat befejezése után utolsó mentségképen a szendrői róm. kath. esperes plébánostól szerzett ki egy oly, az iratokhoz csatolt nyilatkozatot, mely a mellett, hogy a tényállást sem fedí, a dolog tisztázására sem alkalmas és félreérthető szövegezés: a bíróság tényként megállapította, hogy panaszlottnak a csemeték kiásására engedélye nem volt, így kapkodó védekezése teljesen roszhiszemű. Magának a csemeték kiásásának és részben értékesítésének a tényét megállapította a bíróság részint panaszlott beismerése, részint a kihallgatott tanúk, különösen Mogyorós kihallgatott tanu vallomása alapján, kinek, midőn a gyermekeket faásáson rajta kapta, a gyermekek azt a felvilágosítást adták, hogy a róm. kath. tanítótól kapott engedély alapján ásatja velök panaszlott a csemetéket.

A bíróság nem helyezkedett azon védői álláspontra, hogy mivel az állami büntető törvénykönyv szerint a lopás tényálladáka nem forog fenn, itt büntetendő cselekmény sincs; nem helyezkedett ez álláspontra azért, mert az állami büntető törvény terminológiája és definíciói egyházunk autonómiája folytán bíróságainkra nézve nem irányadók az V. t.-cz. 34. §-a mellett;

nem fogadta el a bíróság a védelem azon álláspontját sem, hogy ha az állami büntető törvénykönyv szerint büntetendő cselekmény forogna fenn, az nem volna az egyházmegyei fegyelmi bíróság hatásköre alá is tartozó, hanem mint pol-

gári büntény kizárólag az állami bíróságok hatásköre alá esnék az;

nem helyezkedett bíróság ezen álláspontra azért, mert amennyiben ezen kifogás a hatásköre ellen irányult volna, az már elkésetten alkalmaztatott; de különösen nem helyezkedhetett a bíróság ezen álláspontra azért, mert egyházi tisztviselőink cselekedeteit bíróságunk az állami büntető törvénykönyvtől függetlenül egyházi törvényeink alapján egyházi szempontból bírálja büntetendőnek vagy nem büntetendőnek.

Tényként megállapítatván, hogy panaszlott idegen tulajdont jogtalanul s bár csekély haszon ellenében saját javára elidegenített: a nélkül, hogy az állami törvény által körülírt lopás vétségének tényálladékát kereste volna, megállapította a bíróság, hogy panaszlottnak elkövetett tényei a közerkölcsiségbe ütköznek és az egyházas tekintélyt lealacsonyítják, így az V. t.-cz. 34. §. A) 3. pontja alapján büntetendő.

Részint panaszlott beismeréséből, részint a becsatolt kimutatásokból tényként megállapította bíróság, hogy az iskolamulasztásokat és az idegen iskolába járó ref. tanulók vallásórai mulasztásait panaszlott nem mutatja ki, vagy legalább is nem teljesen mutatja ki, ezen cselekvényeit az V. t.-cz. 34. §-ának A) 1. pontja szerint minősülő vétségnek tartja s büntetendőségét megállapítja.

Az I. t.-cz. 135. §-a szerint mint énekvezér sem távozhattott panaszlott a lelkész tudta és *beleegyezése* nélkül, a VI. t.-cz. 23-ik §-a szerint pedig mint tanító sem távozhattott az egyházközségből a lelkésznek, mint iskolaszéki elnöknek *engedélye* nélkül, ily módon elfogadhatatlan a panaszlott részéről a védelem által felhozott azon ténybeli védekezés, hogy a becsatolt 5 irat szerint bejelentvén távozását, ezzel kötelességének eleget tett. Nyilvánvaló az idézett törvénytársak szövegéből, hogy panaszlottnak nem az egyszerű bejelentés a kötelessége, hanem a távozásra való engedély kérelmezése és pedig olyan hatálylyal, hogy ha a lelkész távozásra engedélyt nem ad, akkor ő a községből nem is távozhattott s ha engedély nélkül mégis eltávozik, fegyelemsértést követ el.

Mivel a bizonyítási eljárás során igazolást nyert, hogy panaszlott nemcsak 5 esetben, amidőn bejelentést küldött, de sok más esetben is, amikor még bejelentést sem tett, a község-

ből távozott s mivel továbbá az előterjesztett védekezésből megállapítható, hogy a kérelmet nem az elnézésre számítva mellőzte, hanem világosan és makacsul azon az alapon járt el úgy, amint járt, hogy neki a távozáshoz a lelkész engedélyét kikérni *nem kell*: a bíróság a tény megállapítás mellett a roszhiszeműséget és a makaeskodást is megállapította, így természetesen az V. t.-cz. 54. §. A) 4. pontja szerinti büntetendő cselekmény fennforgását is meg kellett állapítani.

Az iratokhoz csatolt és a róm. kath. tanítóhoz panaszlott által sajátkezűleg írott s valódiság tekintetében kétségbe nem vont levél által bizonyítottnak veszi és tényként megállapítja a bíróság, hogy panaszlott, kinek hivatalos kötelessége ref. vallású gyermekek vallásoktatása, hivatalos kötelességével szemben hálás köszönetéről való biztosítása mellett felkérte róm. kath. tanítót, hogy Csik Zsófia ref. növendéket helyette hitoktatásban részesítse. Abban a tényben, hogy egy ref. növendéknek a ref. vallásban való oktatását nemcsak kötelességellenesen kezéből kiengedi panaszlott, hanem még azonfelül hálás köszönet mellett kéri fel a róm. kath. tanítót, hogy Csik Zsófiát kath. hitoktatásban részesítse: a hithűség ellen intézett olyan erős támadást lát a bíróság, hogy ezen cselekményben az V. t.-cz. 34. §-ának A) 3. pontjában felsorolt hithűség elleni vétség minden ismérve fennforog s így ez büntetendő.

A felmerült költségekben, mint marasztalt felet, marasztalni kellett az V. t.-cz. 98. §. intézkedései szerint.

Kelt Ládbesenyőn, 1909 szept. 8-án.

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bírósága:

RAGÁLYI BÉLA,
egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL
esperes,
egyházi elnök.

SZENTMÁRTONY DÁNIEL

jegyző.

MELLÉKLET

a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi bírósága 1909. év szeptember hó 8-án Ládbesenyőn, — a szendrői presbyterium és Beregszászy Ferencz lelkésznek, Soltész Kálmán tanító elleni fegyelmi ügyében — tartott ülésében felvett jegyzőkönyvhöz.

A büntetés kiszabásánál figyelembe vette a bíróság, mint súlyosbító körülményt, hogy a büntetendő cselekmények halmazata képezte ítélet tárgyát;

hogy panaszlott magaviselete és tényei folytán is a bíróság hivatalos tudomása szerint Szendrő községben a hitközség belbékéje teljesen fel van zaklatva;

hogy panaszlottnak csak a jelen alkalommal ítélezés alá került cselekményei is úgy magán, mint tanítói életének egész terjedelmére, egész egyéniségére igen sötét képet alkotnak. Mig ugyanis a csemeték jogtalan elvitele és önhaszonra eladása, majd a védekezésnél az engedély kérdésében tanúsított valótlán, többször megváltoztatott és többször megczáfolt álláspontja a magánember erkölcsi felfogásának teljes megbizhatatlanságát és erkölcsi alap nélkül való gondolkodásmódját mutatja; addig másrészt az a körülmény, hogy éppen most, mikor minden lelkésznek, minden tanítónak kétszeres kötelessége az éberség; éppen Szendrőben, hol az erős és agresszív más felekezettel szemben, gyenge kisebbségben van felekezetünk, így a tanítónak is teljes buzgalommal kellene a hitélet ügyén fáradozni: panaszlott munkássága, jobban mondva lanyhasága folytán már egészen szokássá vált, hogy református szülők, köztük hitbuzgó presbiterek is, mint pl. a Csik Zsófia apja is kénytelenek gyermekeiket a róm. kath. iskolába járatni; továbbá az a körülmény, hogy az idegen felekezet iskolába járó református növendékek vallásóra mulasztását, sőt a maga iskolájából az óramulasztásokat nem mutatja ki, ezenfelül a református gyermek vallásoktatására a róm. kath. tanítót hálás szívvvel kéri föl: a szorgalmas tanítónak és a hithű református embernek éppen ellenkezőjét mutatja be panaszlottban.

Ily helyzetben a bíróság az enyhébb, inkább erkölcs értékű büntetésnemek alkalmazását sem megérdemlett megtorlásnak, sem a jövőre javító hatályunak nem találta; a ki-

szabott pénzbüntetést pedig — tekintettel a panaszlott részéről hangoztatott vagyoni helyzetre is — nem szigorunak ugyan, de mégis megfelelő reális büntetésnek tartotta a bíróság.

RAGÁLYI BÉLA

egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

SZENTMÁRTONI DÁNIEL

jegyző.

II.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V .

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának 1909. évi szeptember hó 8-án Ládbesenyőn tartott ülésében, Soltész Kálmán szendrői ref. tanítónak Beregszászy Ferencz lelkész elleni fegyelmi ügyében.

Jelen vannak:

Vadászy Pál egyházi, Ragályi Béla világi elnök, utóbbi mint a tárgyalás vezetője, Svingor József, Botos József, Elek József, Dávid József, Szuhay Benedek, Barna Gyula egyházi, Szekrényessy Árpád, gróf Vay Tihamér, Zsóry Gusztáv, Bárczay László, Zsóry György vil. tanácsbírák, dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész, Szentmártony Dániel egyházi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető, Molnár László világi főjegyző, mint előadó.

A felek részéről: Soltész Kálmán panaszos és Beregszászy Ferencz panaszlott.

A tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, az 1904/7. évi V. t.-cz. 54. §-a alapján felhívja a bíróság tagjait, hogy nyilatkozzanak azon kérdésben: nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt, hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset? Mire Elek József és Bárczay László kijelentik, hogy ez ügyben vizsgálóbiztosokként működtek.

Ez alapon elnök megállapítja, hogy Elek József és Bárczay László az 1904/7. évi V. t.-cz. 49. §-ának c) pontja alapján ez ügy elbírálásában részt nem vehetnek.

Ezután felhívja elnök a feleket, nyilatkozzanak arra nézve, hogy nincsen-e a bíróság valamelyik tagja ellen törvényen alapuló érdekeltségi kifogásuk? Mire felek kijelentik, hogy nincsen.

A bíróság elnöke elrendelvén az ügy érdemleges tárgyalását, Molnár László előadó ismerteti az ügyet. Majd felhívja elnök jelenlevő feleket, hogy az ügyre vonatkozó állításaikat és bizonyítékaikat terjeszszék elő. Ezen felhívás folytán panaszos Soltész Kálmán kéri Gérik Istvánné és Horvát Lászlóné szendrői lakosokat tanúként beidéztetni s kihallgatni arra nézve, hogy özv. Szabon Mihályné előttük többször kijelentette, hogy kizárólag az volt az oka az ő áttérésének, mert panaszlott lelkész az úrvacsora kiszolgáltatását megtagadta; kéri továbbá Német Miklósné és Istenes Istvánné szendrői lakosokat tanúkként kihallgatni arra, hogy panaszlott lelkész az úrvacsora kiszolgáltatását velük szemben is megtagadta.

Panaszos ezen kérelme folytán a bíróság tanácskozás és határozathozatal végett visszavonult s egyhangulag meghozta a következő végzést:

Végzés:

Panaszos Soltész Kálmánnak a további bizonyításra és újabb tanúkihallgatásra vonatkozó kérelme elutasítottik.

Indokok:

Gérik Istvánné és Horváth Lászlóné tanúként való kihallgatása és egyáltalán az összes bejelentett tanúk megidézése és kihallgatása az V. t.-cz. 82. §-a alapján is mellőzendő volna, a bíróság határozatának azonban nemcsak a hivatkozott §. képezi alapját, hanem különösen azon körülmény is, hogy az általuk bizonyítani kívánt ténykörülmény az volna, hogy a saját cselekményeiben forgó özv. Szabon Mihályné azon vallomása, mely szerint ő a róm. kath. vallásra nem a lelkész mulasztása folytán, hanem az Isten által beléoltott vágytól indítatva tért át: megdöntessék. Ezen kérelemnek nem volna hely adható még akkor sem, ha özv. Szabon Mihályné vallomása az ügy elbírálásánál figyelembe vétetett volna; annál kevésbé teljesíthető kérelem most, midőn özvegy

Szabon Mihályné vallomását, tekintettel arra, hogy ezen 90 éven felüli nőnek vallomását már a vizsgálati jegyzőkönyv annyira ellentmondónak, értelmetlennek s magát özv. Szabonnét annyira gyengének konstatálja, hogy az esküt sem vette ki tőle a vizsgáló bizottság; mely indokoknál fogva özv. Szabonné vallomását a bíróság az ügy elbírálásánál sem jobbra, sem balra irányadónak nem vette és így az újabb tanúvallomások kivétele, akár megerősitené, akár megdöntené az értéktelennek tekintett tanúvallomást, céltalannak mutatkozik.

Német Miklósné és Istenes Istvánné tanúkenti kihallgatása szintén mellőzendő volt nemcsak a 82. § alapján, hanem különösen azért is, mert új és csakis a tárgyalás során felhozott vádak bizonyítására hivatnának fel, új vádak pedig a tárgyalás folyamán felhozva és az előkészítő eljárás mellőzésével elbírálás tárgyává nem tehetők.

Ezen végzés nyílt ülésben kihirdettetett, felek által tudomásul vétetett.

Ezután elnök felhívja panaszlottat a védelem előterjesztésére, ki a következő tartalmú védekezést terjesztette elő: állítja panaszlott, hogy Kozsub Mihálynak az úrvacsorát tényleg nem szolgáltatta ki, de nem makacsságból, hanem azért, mert mint a fölöttes hatóság hivatalos tudomása szerint is súlyos betegségben szenvedő ember a községtől pár kilométerre fekvő „Büdös-kút“ tanyára személyesen nem mehetett ki; újonnan érkezett káplánja pedig a kérdéses vasárnap napon exmittálva még nem volt, így az úrvacsoraosztást nem végezhetette. Igérte azonban, hogy a jövő vasárnap már megáldoztatja. Állítja panaszlott, hogy özv. Szabon Mihálynénak évek hosszú során házhoz menve szolgáltatta ki az úrvacsorát; 4—5 évvel ezelőtt megtörtént egy alkalommal, hogy özv. Szabon Mihályné sem nála, sem a gondnoknál nem jelentette be, hogy úrvacsorával azon alkalommal is élni akar; istenitisztelet végeztével feltűnt neki a dolog és kérdezte hozzátartozóitól is, de a gondnoktól is, vajjon náluk nem jelentette-e be szándékát? Nemleges feleletet kapván, saját édesanyját felkérte, hogy az úrasztalán megmaradt kenyérből és borból vigyen a beteg öreg asszonynak valamit, mint ez a szegényekkel szemben szokásos. Úgy a kenyérnek, mint a bornak a mennyisége magában véve is kizárja,

de határozottan tagadja is, hogy az kegyjegyként küldetett volna.

Állítja, hogy Ördög Szabó Lászlónak gyermeke megkeresztelésére délután $\frac{1}{2}$ 2-től 2-ig tűzött terminust, azon indokolással, hogy neki el kell utaznia. A keresztelésre nem jelentkeztek és ő várt délután 5 óráig, csak akkor utazott el. Hogy azután jelentkeztek-e a keresztelésre, nem tudja, de másnap, midőn jelentkeztek, megkeresztelte s Ördög Szabó László neki soha szemrehányást nem tett. Kéri magát a vád alól felmenteni.

Panaszos Soltész Kálmán panaszát fenntartja, kéri panaszlott megbüntetését s a költségekben való marasztalását.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott ítéletét:

Ítélet:

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bírósága az 1909. év szeptember 8-án Ládbesenyőn megtartott fegyelmi bírósági ülésén Soltész Kálmán szendrői tanító-nak Beregszászy Ferencz szendrői lelkész elleni 696. számú fegyelmi ügyében következő ítéletet hozott:

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság Beregszászy Ferencz szendrői lelkészt az ellene emelt vádak alól felmenti. Kötelezi Soltész Kálmán panaszost 33 kor. felmerült költségeknek 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett Beregszászy Ferencz részére leendő megtérítésére.

Indokok:

A Kozsub Mihály nevével kapcsolatban felhozott vád alól fel kellett menteni panaszlottat, mert a kihallgatott Kozsub Mihályné és Veres Andrásné egybehangzólag igazolják, hogy a lelkész azért nem szolgáltatotta ki az úrvacsorát a betegen fekvő Kozsub Mihálynak, mert maga is beteg volt, a káplán pedig még nem volt jogosítva úrvacsora osztásra. Lelkész súlyos betegségéről a fegyelmi bíróság tagjainak hivatalos tudomása is van, de különben is a becsatolt hivatalos iratok és orvosi bizonyítványból teljesen megállapítható lelkész

betegsége és azon körülmény, hogy a s.-lelkész akkor még nem volt jogos az úrvacsorát kiosztani; — ugyancsak ezen tanúk vallomása igazolja, hogy Kozsub Mihály úgy a tanúk előtt, mint a róm. kath. segédlelkész előtt többször kijelentette, hogy nem rábeszélés, vagy kényszerítés folytán, de tiszta lelkiismeretből tért át a róm. kath. vallásra; — az áttérés indokaira panaszos bizonyítékot nem szolgáltatott; — az áttérés törvényes formák között és érvényesen meg sem történt: így a vád alól panaszlottat felmenteni kellett.

Fel kellett menteni az özv. Szabon Mihálynéval összeköttetésben felhozott vád alól is és pedig azért, mert bár özv. Szabon Mihályné vallomása öreg koránál és gyengeségénél fogva komoly mérlegelés alá nem vonható, mégis figyelmet érdemel vallomásának az a része, melyben kijelenti, hogy azért tért ki, mert ezt a vágyódást az Isten adta neki s régi elhatározása volt. Ebből látható, hogy maga az állítólagos sértett nem panaszolkodik a lelkészre.

Horkay Lajos, Horkay Lászlóné, Beregszászy Jánosné és Kiss József igazolják, hogy a lelkész többször a háznál osztotta ki az úrvacsorát özv. Szabon Mihálynénak és pedig még azon egyetlen egy eset után is többször, midőn egy alkalommal nem ment el hozzá. Ebből látható, hogy lelkész kötelességét évek hosszú során át teljesítette, a kérdéses egyetlen alkalomra vonatkozólag pedig Horkay Lajos, most 11 éves gyermek némileg ellentmondó, de határozatlan s ingadozó vallomásával szemben teljes bizonyítéknak fogadandó el panaszlott lelkésznek, Beregszászy Jánosné tanúvallomásával támogatott azon állítása, hogy azon alkalommal azért nem szolgáltatotta ki neki az úrvacsorát, mert ebbeli kívánságát nem jelentette be; a többi tanúk is tényként igazolják, hogy azon egyetlen alkalommal is keresztyénileg és paphoz illően gondoskodott beteg hívéről, midőn az úrvacsorától megmaradt kenyérből és borból a szokásos kegyjeleknek jóval többszörösét kitevő mennyiséget elküldötte. Magának az elküldött kenyérnek és bornak mennyisége kizárja azt, hogy azokat kegyjelként küldte volna, de panaszlott maga is határozottan tagadja, panaszos pedig ezen vádját semmivel sem igazolta: mindezeket kellőképen mérlegelve, különösen figyelembe véve azt is, hogy a cselekmény megtörténte pontosan meg nem állapítható, de inkább az elévü-

lési időn (140. §.) túl, mint innen történtnek látszik, panaszlottat felmenteni kellett.

Az Ördög Szabó Lászlóval kapcsolatos vád alól is fel kellett menteni panaszlottat nemcsak azért, mert panaszos bizonyítékot nem szolgáltatott, hanem azért is, mert Farkas Dezső s.-lelkész igazolta vallomásában, hogy panaszlott nem a kitűzött 2 óráig, de egészen 5 óráig várakozott a keresztelésre és különben is másnap a gyermeket megkeresztelte, így a vádbeli állítások megczáfoltattak.

A költségek *megtérítésére* kötelezni kellett panaszost, mint pervesztést és pedig azért, mert a perköltségeket a panaszos által letétbe helyezett összegből az elnökség már előzőleg utalványozta.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésén az érdekelt felek közül úgy a panaszos, mint panaszlott jelen volt.

Ezek után elnök felhívja feleket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek? Soltész Kálmán panaszos felebbezett, Beregszászy Ferenc panaszlott megnyugodott.

Kelt Ládbesenyőn, 1909 szept. 8-án.

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bírósága:

RAGÁLYI BÉLA,

egyházmegyei gondnok,
a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL

esperes,
egyházi elnök.

SZENTMÁRTONY DÁNIEL

jegyző.

FÜGGELÉK.

LELKÉSZÉRTEKEZLETI JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye 1909. évi augusztus hó 10-én Edelényben tartott lelkészértekezleti közgyűlésében.

Jelen voltak: *Dávid József elnökle alatt Vadászy Pál esperes, Almássy Lajos, Balogh István, Barna Gyula, Balla József, Beregszászy Ferencz, Csapó János, Csiki Zoltán, Csizmadia Jenő, Dakó Lajos, Demeter Bertalan, Elck József, Farkas József, Horváth János, Jósuy Dénes, Kazay Géza, Nagy Sándor, Szuhay Benedek lelkészek, Főris János, Főris Béla, Bálint János s.-lelkészek.*

Jegyző: *Szentmártony Dániel.*

Elmaradásukat kimentették: *Kőrösi István, Kerekes János, Lesko László, Nagy Ferencz, Némegy József, Rozgonyi László, Pataky János, Tóth János, Botos József, Osváth Zoltán, Tussay János, Csiky József, Csontó Károly, E. Tóth József, Bartha Gyula, Doktor Gyula, Bárdos István, Bartha Mihály, Szabó József, Lengyel Gyula, Simon Gyula, Svingor József, Kun József, Pozsga József, Ferenczy Dániel.*

Nem igazolták: *Nagy Barnabás, Bodolay Miklós, Nagy Lajos. A szokásos 4—4 kor. díjban elmarasztaltatnak.*

I. Közének s Almássy Lajos meszesi ifjú lelkész költői szárnyalású alkalmi imája után Dávid József elnök üdvözölve a jelenlevőket, tartalmas megnyitó beszéd keretében rámutat az értekezleti gyűlések fontosságára, hangsúlyozza, hogy mennyire kívánatos volna — főkép a mai időben — hogy szorgalmasabban látogassuk gyűléseinket s ily módon közakarattal s egyesült erővel rakosgatnók le az alapot egyházi életünk jövőjé kiépítéséhez. Majd Kálvin János születésének

4. százados évfordulója alkalmából megemlékezik halhatatlan emlékű reformátorunkról s kiemeli, hogy önmagunkat becsüljük meg akkor, midőn a kegyeletes megemlékezés szerény zászlaját — mint testület — mi is meghajtjuk a Kálvin nagy szelleme előtt, mert úgymond: „Éz a szellem mentett meg bennünket a katolikus Ausztriába való beolvadástól; ennek a szellemnek köszönhetjük alkotmányos szabadságunkat; ez a szellem tartott meg bennünket magyaroknak; ez a szellem tette a magyar kálvinistaságot a haladás és szabadság legerősebb támaszává; ez a szellem lengette a Rákóczy—Bethlen és Bocskay zászlókat a véres harcmezőkön!“ Végül a közgyűlést megnyitja.

Értekezlet az ünnepélyes csendben s általános figyelemmel hallgatott megnyitó beszédért elnöknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s egyszersmind óhajtja, hogy a nagyhatású beszéd valamelyik egyházi lapban is közététessék.

2. Demeter Bertalan felolvassa az elnök megbízásából s Kálvin reformátori működését méltató tanulmányát.

Értekezletünk Demeter Bertalan alelnöknek e komoly tanulmányra s gondolkozó főre valló sikerült munkálatáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, egyszersmind kimondja, hogy ez értékes dolgozat úgy jegyzőkönyvünkben, mint érdemkönyvünkben megörökítendő.

3. Elek József ismerteti az egyházmegyei gyámtrájból részünkre adandó nyugdíjintézeti segélyek új felosztási kulcsát, jelezvén, hogy az erre vonatkozó részletes munkálatot őszi egyházmegyei gyűlésünkre beterjeszti.

Előadó ismertetését értekezletünk köszönettel veszi tudomásúl s az általa körvonalazott felosztási tervéhez készséggel hozzájárul.

4. Olvastatott a pályakérdéseket kitzűző bizottság (Csizmadia Jenő, Szuhay Benedek, Demeter Bertalan) következő javaslata:

„1. Az áldozó csötörtöki egyházi beszéd írását nem tűzi ki további pályatételnek, amennyiben 2 év óta van kitűzve e kérdés és azóta senkit nem buzdított a munkálkodásra s nem akarván, hogy talán e kérdés szerfeletti nehézsége miatt ez a tétel továbbra is meddő maradjon, bizottság tisztelettel indítványozza lelkészértekezletnek, fogadja el azon módosítást, hogy e helyett ez az elméleti tétel tűzessék ki: *Irassék közönséges egyházi beszéd szabadon választott textus alapján.*

2. Szükségét látván bizottság egy gyakorlati tétel kitűzésének is: e kérdésben a következő tételben állapodott meg: *Fejtse ki pályázó: melyek azon okok, melyek a vallásos buzgóság hanyatlását előidéznek s miféle eszközökkel lehetne ennek apadását megakadályozni s a vallásos buzgóság felélesztését munkálni..?*“

Értekezlet a bizottság javaslatát elfogadja s a két újabb pályakérdést feldolgozásra jóreménységgel kitűzi.

5. Elnök jelenti, hogy egy pályamunka érkezett hozzá ilyen czimmel: *„A lelkészek mellékfoglalkozásai. Melyek megengedhetők. Melyek hatnak bénítólag apostoli feladatának betöltésére?“*

Munkálat egy bíráló bizottságnak (Barna Gyula elnök, Batta József, Csapó János, Bartha Gyula) oly kéréssel adatik ki, hogy a bírálatot legközelebbi gyűlésünkre terjeszszék be.

6. Batta József az új egyházi adó alapon való berendezkedéssel kapcsolatban rámutatván arra, hogy az adócsökkentési segélyezés céljából rendelkezésünkre bocsátandó államszegély törvényhozásilag nincs biztosítva s az államháztartásnak egy nagyobb rázkódtatása esetén az bármikor beszüntethető; indítványozza, hogy az egyházmegye útján keressük meg a főtiszt. egyházkerületet s kérjük fel arra, hogy a lelkési és tanítói díjlevél szerinti fizetések jövőendő biztosítása céljából készíttessen egy nyilatkozat-féle nyomtatványt, melyet a segélyért folyamodott egyházak előljárói (esetleg a kanonika vizitáció alkalmával) aláírván, a díjlevelekben érin-

tett eddigi fizetéseket, illetve a régi adóalapot a gyülekezet részéről kötelezőnek ismerik el az esetre, ha az adócsökkenési segély tőlünk bármely okból elvonatnék.

Értekezlet tudatában annak, hogy bár az új adóalapon való berendezkedés híveink adóterhét nagyban könnyíti, de épen az említett okból esetleg a lelkeszi és tanítói jövedelmek általános megcsónkulására vezethet, méltó aggodalommal s komoly körültekintéssel mérlegeli az eshetőségeket s többeknek felszólalása után az indítványt magáévá teszi s a nagy. egyház-megyei közgyűlésre pártolólag felterjeszteni határozza.

7. Több tárgy nem lévén

elnök a gyűlést bezárja.

Kelt mint fent.

DÁVID JOZSEF

ért. elnök.

SZENTMÁRTONY DÁNIEL

ért. jegyző.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek egyházmegyei papi főjegyző: az 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 50. pontokat és az I., II., III. közigazgatási bírósági ügyet.

Molnár László egyházmegyei világi főjegyző: a 17, 18, 19, 20, 21, 28, 29, 47. pontokat.

Szentmártony Dániel egyházmegyei papi aljegyző: 4, 10, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 27. pontokat és az I. fegyelmi bírósági ügyet.

Dr. Orbán József egyházmegyei világi aljegyző: 11, 12, 13, 30, 31, 32, 33, 34. pontokat.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. A gyűlés megnyitása.
2. Esperesi félévi jelentés felolvastatik.
3. Távollevők igazoltatnak.
4. Tárgysorozat előtt való indítvány a dr. Ferenczy ügyben.
5. Ujonnán választott lelkészek beiktatásáról szóló jelentés.
6. Új s.-lelkészek bekebelezetnek.
7. Tanítói beerősítések.
8. Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv felolvastatik. (Fölterjesztés adócsökkentési ügyben és a kebelbeli gyántár új felosztási kulesa elfogadtatik.)
9. Tanügyi bizottsági jegyzőkönyv felolvastatik. (Iskolaügyi határozatok hozatnak. Körlátogatók és egyházlátogatók fuvardijai rendeztetnek.)
10. Tanítóegyleti közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatik. (Új elnök választása s a tanító-egyleti díjak 5 koronára való emelése megerősítést nyer.)
11. Egyházak utasittatnak, hogy a Bocskay István arczképét megrendelők kötelesek fizetni a vételárat
12. S. Szabó József Kálvin életrajza mélyen pártfogásába ajánltatik egyházainknak.
13. A missziói jelentéseket minden év január hó 31-ig kell felterjeszteni.
14. A tanítók által végzendő kanonikus órák megállapítása — mint tervezet.
15. Az ingó és ingatlan egyházi javak használatáról alkotott szabályrendelet felett való bírálat — felterjesztetik.
16. A meszesi, vadnai nekézseni egyházak segélyért folyamodnak.
17. A berentei egyház kőszén kiaknázási szerződése felterjesztetik bizonyos feltételek mellett fölöttes hatóságunkhoz megerősítés végett.
18. A nekézseni egyháznak a régi iskola eladásáról szóló szerződése felterjesztetik.

19. A disznóshorváti egyház köszéneladási ügye visszaadatik megfelelő pótlás végett.
20. Révai Miksa volt kondói tanítói kérelme nem teljesíthető.
21. A varbói egyház kérelme egyházmegyei gyűléstartás tárgyában.
22. Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész jelentése felolvastatik.
23. B. Varga Imre és Főris János s.-lelkészek második lelkészképesítő bizonyítványaikat bemutatják.
24. A ládbesenyői egyház segélyért folyamodik a parochiális szekrény beszerzése czéljából.
25. Csapó János folyamodó lelkész kérelme teljesíttetik.
26. A felsőnyárádi egyház kérelme megadatik s alaptőkéjéből 500 koronát visszafizetési kötelezettség mellett elkölthet.
27. Segélykérvények a segélyosztó-bizottságnak kiadatnak.
28. A sajóvamosi egyház ügye az egyházlátogatóság figyelmébe ajánltatik.
29. Molnár László világi főjegyző indítványa a belhivatalnokok adófizetésére nézve.
30. A s.-velezdi egyháznak 60 korona tartozása elengedtetik.
31. A nagyvisnyói egyház II-od tanítóját az I. tanító jogsérelme nélkül köteles évről-évre fizetni.
32. Csabay Ferencz tardonai tanító kérelme nem teljesíthető.
33. Vadászi Lajos borsodi algondnok számadása megerősíttetik.
34. Nagy Barna kondói lelkész régi adóügye nyilvántartatik.
35. Kiss Pál kondói presbyter ellen a fegyelmi eljárás megindíttatik.
36. Egyházmegyei küldöttek jelentése a visszatartott $\frac{1}{2}$ véka buza-fizetésről a kondói egyházban.
37. A kondói egyház zavaros ügyeit egyházlátogatóság bírálja felül.
38. A sajólászlófalvi egyház hátrálékos ügyei nyilvántartatnak.
39. Nagy Sándor ny. lelkész és Főris Béla h. lelkész szerződése megerősíttetik.
40. A rakaczaszendi egyház parochia építése szorgalmaztatik.
41. Egyházkerületi képviselők kiküldetnek.
42. A Haricza patak ügye végleg rendeztetik.
43. A meszesi egyház parochia építés ügye megszorgalmaztatik.
44. Közhirdetésre ajánlott egyházak.
45. Az egyházlátogatói járások elosztása.
46. A ládbesenyői zavaros ügyek egyházlátogatóság figyelmébe ajánltatnak.
47. A parasznyai erdőcsere, facladási ügy megerősítésre felterjesztetik.

48. A „Magyar Ujság“ cz. lap pártfogásra ajánltatik.
49. Jövő közgyűlésünk helye.
50. Jegyzőkönyvhitelesítés.

a) Közigazgatási bírósági ügyek.

- I. Bárdos István volt kondói lelkész panasza a kondói közbirtokosság ellen.
- II. Soltész Kálmán szendrői tanító panasza Beregszászy Ferencz lelkész ellen.
- III. Az időszaki tanács megalkotása,

b) Fegyelmi ügyek.

- I. Beregszászy Ferencz szendrői lelkész panasza Soltész Kálmán szendrői tanító ellen.
- II. Soltész Kálmán szendrői tanító panasza Beregszászy Ferencz szendrői lelkész ellen.

Függelék.

- I. Lelkészerkekezleti jegyzőkönyv.
-

